

Hof van Cassatie

LIBERCAS

3 - 2023

AANHANGIG GEDING

- Verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen - Rechtbank op verwijzing - Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

In geval van verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen wegens aanhangigheid, heeft de rechtbank die over de zaak een ander vonnis heeft gewezen dan een beschikking van inwendige orde altijd voorrang; onder vonnis over de zaak moet een vonnis worden begrepen dat uitspraak doet over een van de vorderingen die gevoegd moeten worden wegens aanhangigheid.

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

22 april 2021

C.20.0528.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.3](#)

AC nr. ...

- Rechtbank die over de zaak een vonnis heeft gewezen

In geval van verwijzing met het oog op voeging van de vorderingen wegens aanhangigheid, heeft de rechtbank die over de zaak een ander vonnis heeft gewezen dan een beschikking van inwendige orde altijd voorrang; onder vonnis over de zaak moet een vonnis worden begrepen dat uitspraak doet over een van de vorderingen die gevoegd moeten worden wegens aanhangigheid.

- Art. 565, tweede lid, 3° Gerechtelijk Wetboek

22 april 2021

C.20.0528.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.3](#)

AC nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST

ALGEMEEN

Algemeen - Verjaring - Aanvang van de termijn - Tijdstip

De vijfjarige verjaringstermijn van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in de dag na de datum, die door de rechter in feite moet worden vastgesteld, waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die hij nodig heeft om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen (1). (1) Cass. 5 december 2019, AR C.19.0245.N, AC 2019, nr. 649.

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0543.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.4](#)

AC nr. ...

BIJZONDERE AANSPRAKELIJKHEID

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Hestel evenwicht - Schade - Gebruik-en genotsderving

De eigenaar van een pand die door een daad, een verzuim of eender welke gedraging het evenwicht tussen de eigendommen verbreekt door aan een naburige eigenaar hinder op te leggen die de gewone ongemakken van het nabuurschap overtreft, is een rechtmatige en passende vergoeding tot herstel van het verstoorde evenwicht verschuldigd; zowel de door de naburige eigenaar geleden schade aan diens eigendom als gebruiks- en genotsderving komen voor een rechtmatige en passende vergoeding in aanmerking.

- Art. 544 Oud Burgerlijk Wetboek

7 februari 2022

C.21.0122.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.9](#)

AC nr. ...

Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Onroerend goed - Schade - Burenhinder - Vergoeding - Verkoop - Eigendomsoverdracht - Verkoop prijs - Tegenprestatie

Ingeval de eigenaar van een onroerend goed, ingevolge schade of nabuurschapshinder, overeenkomstig de artikelen 544, 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek recht heeft op een vergoeding of compensatie en vervolgens zijn goed verkoopt zonder zijn recht op vergoeding of compensatie mee over te dragen, kan deze vergoeding of compensatie niet worden verrekend met de verkoopprijs; die prijs behelst de geldelijke tegenprestatie voor de eigendomsoverdracht en strekt niet tot vergoeding of compensatie van de schade of hinder.

- Artt. 544, 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

7 februari 2022

C.21.0122.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.9](#)

AC nr. ...

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 30 oktober 2009, AR C.08.0353.F, AC 2009, nr. 630.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.20.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2](#)

AC nr. ...

Bijzondere aansprakelijkheid - Allerlei - Gebrek van de zaak

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.20.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2](#)

AC nr. ...

DAAD

Daad - Fout - Overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling - Fout - Aard van de norm

Opdat de overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling, die op zichzelf een fout is, zou leiden tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die de overtreding heeft begaan, is niet vereist dat de norm het belang beschermt van degene die de overtreding ervan inroept.

13 januari 2022

C.21.0345.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.1](#)

AC nr. ...

Daad - Fout - Overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling - Fout

De overtreding van een wettelijke of reglementaire bepaling is in beginsel op zichzelf een fout die leidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van degene die de overtreding heeft begaan, wanneer die fout schade veroorzaakt (1). (1) Cass. 10 april 2014, AR C.11.0796.N, AC 2014, nr. 282; Cass. 16 mei 2011, AR C.10.0664.N, AC 2011, nr. 320; Cass. 8 november 2002, AR C.00.0374.N, AC 2002, nr. 594; Zie Cass. 14 januari 2000, AR C.98.0471.F, AC 2000, nr. 33; Cass. 26 juni 1998, AR C.97.0236.F, AC 1998, nr. 343, met concl. van advocaat-generaal J. SPREUTELS op datum in Pas.; Cass. 3 oktober 1994, AR C.93.0243.F, AC 1994, nr. 412, met concl. van advocaat-generaal J.F. LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 22 september 1988, AR 8134, AC 1988, nr. 47; Cass. 13 mei 1982, AR 6434, Pas., I, 1056, met concl. van advocaat-generaal J. VELU; Cass. 19 december 1980, AR 2660, AC 1980-81, nr. 241, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal A. DUMON.

13 januari 2022

C.21.0345.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.1](#)

AC nr. ...

Daad - Fout - Verlies van een kans - Voorwaarden voor vergoeding

Indien het verlies van een kans op het verwerven van een voordeel of het vermijden van een nadeel te wijten is aan een fout, komt het verlies voor vergoeding in aanmerking indien tussen de fout en het verlies van deze kans een conditio sine qua non verband bestaat en het om een reële kans gaat (1). (1) Zie concl. OM.

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

Daad - Misdrif - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt - Gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder - Verwachtingen van de voorrangsplichtige bestuurder - Onoverkomelijke dwaling

De verplichting om voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt, behalve indien deze bestuurder op een rotonde rijdt of uit een verboden rijrichting komt, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1); de rechter kan aldus de voorrangsplichtige bestuurder enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen en voor hem een onoverkomelijke dwaling hebben veroorzaakt. (1) Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0477.F, AC 2008, nr. 397.

- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

9 februari 2021

C.20.1254.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.4](#)

AC nr. ...

HERSTELPLICHT

Herstelplicht - Staat - Overheid - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022

C.20.0198.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)

AC nr. ...

Herstelplicht - Staat - Overheid - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022

C.20.0198.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)

AC nr. ...

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak

Een zaak is gebrekkig in de zin van artikel 1384, eerste lid, Oud Burgerlijk Wetboek wanneer ze een abnormaal kenmerk vertoont waardoor ze in bepaalde omstandigheden schade kan veroorzaken (1). (1) Cass. 8 maart 2018, AR C.17.0248.N, AC 2018, nr. 162.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.20.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2](#)

AC nr. ...

Herstelplicht - Zaken - Gebrek van de zaak - Begrip - Bevoegdheid van de rechter - Hof van Cassatie - Toezicht

De feitenrechter beoordeelt in feite het bestaan van het gebrek van de zaak, voor zover hij het wettelijk begrip "gebrek" niet miskent (1). (1) Cass. 17 januari 2014, AR C.12.0510.F, AC 2014, nr. 39, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ op datum in Pas.; Cass. 30 oktober 2009, AR C.08.0353.F, AC 2009, nr. 630.

- Art. 1384, eerste lid Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.20.0362.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.2](#)

AC nr. ...

OVEREENKOMSTEN. REGRES

Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Tijdstip - Onderscheiden bedragen

De indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling gebeurt op het ogenblik van diens betaling en dit tot beloop van het bedrag ervan; in geval van onderscheiden betalingen, gebeurt de indeplaatsstelling van de verzekeringsinstelling met betrekking tot iedere betaling afzonderlijk (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 22 september 2008, AR C.07.0531.N, AC 2008, nr. 490 en Cass. 4 mei 1988, AR C 6476, AC 1987-88, nr. 547.

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

27 januari 2022

C.21.0106.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.1](#)

AC nr. ...

SAMENLOOP VAN AANSPRAKELIJKHEID

Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Derde aansprakelijke - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Subrogatie

Wie een contractuele fout begaat, kan buitencontractueel aansprakelijk zijn ten aanzien van derden, indien de tekortkoming aan de contractuele verplichtingen tevens een schending oplevert van de voor eenieder geldende algemene zorgvuldigheidsplicht (1). (1) Cass. 25 oktober 2012, AR C.12.0079.F, AC 2012, nr. 568; Cass. 21 oktober 2010, AR C.08.0558.F, AC 2010, nr. 620; Cass. 29 september 2006, AR C.04.0427.N-C.05.0192.N, AC 2006, nr. 449; Cass. 1 juni 2001, AR C.98.0540, AC 2001, nr. 330; Cass. 20 juni 1997, AR C.94.0324.N-C.95.0042.N, AC 1997, nr. 286; Cass. 26 maart 1992, AR nr. 9261, AC 1991-92, 722; Cass. 25 oktober 1990, AR nr. 8728, AC 1990-91, 237; Cass. 21 januari 1988, AR nr. 7960, AC 1988, nr. 312; Cass. 11 juni 1981, AR nr. 2982, AC 1980-81, 1168; Zie ook Cass. 12 maart 2020, AR C.19.0408.N, AC 2020, nr. 188; Cass. 24 maart 2016, AR C.14.0329.N, AC 2016, nr. 215.

- Artt. 1134, 1135, 1165 en 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

7 oktober 2021

C.21.0054.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.7](#)

AC nr. ...

SCHADE

Schade - Algemeen - Gevorderde schadevergoeding - Voorwaarde - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Taak van de rechter

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; het oorzakelijk verband kan slechts worden uitgesloten als de rechter oordeelt dat de schade, zoals ze zich in concreto voordeed, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder de fout (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Integrale vergoeding

Krachtens artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden, wat impliceert dat de benadeelde wordt teruggeplaatst in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de daad waarover hij klaagt, niet was gesteld (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

3 februari 2021

P.20.1018.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7](#)

AC nr. ...

Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Omvang - Bepaling

De omvang van de schade wordt vastgesteld door de vergelijking tussen de toestand waarin de benadeelde zich bevindt en deze waarin hij zich zou bevonden hebben indien de onrechtmatige daad niet had plaatsgevonden.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

24 januari 2022

C.21.0182.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.3](#)

AC nr. ...

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Wanbedrijf gepleegd door een bediende - Uitgave verschuldigd krachtens een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

Het bestaan van een wettelijke, reglementaire of contractuele verplichting kan beletten dat schade in de zin van artikel 1382 Oud Burgerlijk Wetboek ontstaat, met name wanneer blijkt de inhoud of de strekking van de wet, het reglement of de overeenkomst de te verrichten uitgave definitief voor rekening moet blijven van diegene die ze moet verrichten; het loutere bestaan van een dergelijke verplichting sluit niet noodzakelijk uit dat die betaling schade kan uitmaken (1). (1) Cass. 3 juni 2020, AR P.20.0278.F, AC 2020, nr. 353, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 18 november 2011, AR C.09.0521.F, AC 2011, nr. 625, met concl. advocaat-generaal WERQUIN op datum in Pas.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

3 februari 2021

P.20.1018.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7](#)

AC nr. ...

Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Werkgever - Oplichting gepleegd door een bediende - Wedden en lasten - Onverschuldigde betaling - Schadeloosstelling - Uitgave die de schade uitmaakt

De werkgever die aan zijn werknemer een onverschuldigd loon heeft betaald wegens een wanbedrijf van oplichting dat laatstgenoemde in zijn nadeel heeft gepleegd en die de bij wet voorgeschreven sociale en fiscale lasten moet betalen, kan hierdoor schade lijden, met name omdat hij uitgaven heeft moeten doen die hij zonder het bewezen verklaarde misdrijf niet zou hebben gedaan.

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

3 februari 2021

P.20.1018.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7](#)

AC nr. ...

ADVOCAAT

- Hernieuwing - Nietig verzoek tot huurhernieuwing - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Handelshuur - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

28 januari 2021

C.18.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1](#)

AC nr. ...

AFSTAND VAN RECHT

- Voorwaarde - Cassatieberoep

De afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.14.0460.F, AC 2016, nr. 257.

28 januari 2021

C.20.0007.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#)AC nr. ...

AMBTENAAR

AMBTENAAR (GEMEENTEN EN PROVINCIES)

Ambtenaar (Gemeenten en provincies) - Wet Civiele Veiligheid - Integratie beroepsbrandweerlieden in hulpverleningszones - Lasten uit het verleden - Hulpverleningszone

De Wet Civiele Veiligheid bevat geen regeling die tot gevolg heeft dat de hulpverleningszone moet instaan voor lasten uit het verleden die verband houden met de tewerkstelling van beroepsbrandweerlieden bij de gemeente in de periode vóór 1 januari 2015.

- Artt. 100, 203 en 220 Wet 15 mei 2007 betreffende de civiele veiligheid

6 januari 2022

C.21.0176.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.4

AC nr. ...

ARBEIDSONGEVAL

AANSPRAKELIJKHEID

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Derde aansprakelijke

Indien de schade door de samenlopende fouten van zowel een derde als de werkgever, zijn aangestelde of lasthebber is veroorzaakt, is de omstandigheid dat de schade door een arbeidsongeval is veroorzaakt zonder invloed op de verplichting van de aansprakelijke derde om naar het gemeen recht de integrale schade te vergoeden van de getroffene, die zelf geen fout treft, of zijn rechthebbenden (1). (1) Zie Cass. 8 november 2021, AR C.20.0108.N, AC 2021, nr. 702.

- Artt. 46, §§ 1 en 2, tweede lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

24 januari 2022

C.21.0047.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.6](#)

AC nr. ...

Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Derde aansprakelijke - Samenlopende fouten - Integrale vergoeding - Subrogatie

De omstandigheid dat de schade door een arbeidsongeval is veroorzaakt heeft geen invloed op de verplichting van de aansprakelijke derde om de arbeidsongevallenverzekeraar of Fedris te vergoeden voor de uitgaven ten belope waarvan deze overeenkomstig het voormelde artikel 47 Arbeidsongevallenwet in de rechten van de getroffene, die zelf geen fout treft, of zijn rechthebbenden gesubrogeerd zijn.

- Artt. 46, §§ 1 en 2, tweede lid, en 47 Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

24 januari 2022

C.21.0047.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.6](#)

AC nr. ...

OVERHEIDSPERONEEL. BIJZONDERE REGELS

Overheidspersoneel - Bijzondere regels - Vergoeding of toelage - Functietoelage - Gerechtigheid

De functietoelage is geschorst vanaf de eerste van de maand die volgt op de datum waarop de dertigste ononderbroken afwezigheid dag van een personeelslid ingaat, zolang het personeelslid de bedoelde functie niet opnieuw opneemt, ook als de afwezigheid het gevolg is van een arbeidsongeval (1). (1) Cass. 31 januari 1994, AR S.93.0067.F, AC 1994, nr. 57; Cass. 11 oktober 1993, AR 9638, AC 1993, nr. 402.

- Artt. XI.III.12, 3°, XI.III.13, eerste lid, en XI.II.17, eerste lid KB 30 maart 2001 tot regeling van de rechtspositie van het personeel van de politiediensten

- Art. 32 KB 24 januari 1969 betreffende de schadevergoeding, ten gunste van de personeelsleden van de overheidssector, voor arbeidsongevallen en voor ongevallen op de weg naar en van het werk

7 februari 2022

S.21.0051.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.2](#)

AC nr. ...

ARBEIDSOVEREENKOMST

VERPLICHTINGEN

Verplichtingen - Ex-werknemer - Oneerlijke concurrentie - Vordering na beëindiging arbeidsovereenkomst - Geen geldig niet-concurrentiebeding in de arbeidsovereenkomst - Aard van de vordering

De vordering ingesteld wegens daden van oneerlijke concurrentie of medewerking aan dergelijke daden na het beëindigen van de arbeidsovereenkomst tegen een ex-werknemer in wiens arbeidsovereenkomst geen geldig niet-concurrentiebeding was opgenomen, is niet te beschouwen als een rechtsvordering die uit de arbeidsovereenkomst ontstaat in de zin van artikel 15 Arbeidsovereenkomstenwet, maar als een buitencontractuele rechtsvordering in de zin van artikel 2262bis, § 1, Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 15 en 17, 3°, a) en b) Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten
- Art. 2262bis, § 1 Oud Burgerlijk Wetboek

24 januari 2022

S.19.0037.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220124.3N.7](#)

AC nr. ...

ARBITRAGE

- Motiveringsplicht - Vormvereiste - Taak van de arbiter

Het antwoord van de arbiter op elk afzonderlijk middel van de conclusies mag impliciet zijn, voor zover het duidelijk en zeker strekt tot repliek op het middel (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1701, 6°, en 1704, 2°, i) Gerechtelijk Wetboek

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

- Gevorderde schadevergoeding - Voorwaarde - Oorzakelijk verband tussen fout en schade - Taak van de rechter

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; het oorzakelijk verband kan slechts worden uitgesloten als de rechter oordeelt dat de schade, zoals ze zich in concreto voordeed, op dezelfde wijze zou zijn ontstaan zonder de fout (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1382 Oud Burgerlijk Wetboek

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

BEDRIJFSREVISOR

- Beroepsgeheim - Uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen - Omvang

De uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen verbiedt de bedrijfsrevisor om dergelijke inlichtingen aan derden door te geven, en staat hem alleen toe om de juistheid van de reeds in het bezit van de ontvanger zijnde inlichtingen te waarborgen; de toestemming om bepaalde inlichtingen te attesteren of te bevestigen heeft alleen betrekking op de inlichtingen die worden bedoeld in de door de betrokken onderneming verleende schriftelijke toestemming, met uitsluiting van alle andere inlichtingen.

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

28 januari 2021

C.20.0127.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4](#)

AC nr. ...

- Beroepsgeheim - Voorwerp

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de bedrijfsrevisor uit hoofde van zijn beroep of tijdens de uitoefening van zijn beroep kennis heeft genomen; dit geldt met name voor inlichtingen over een bedrijf waar hij zijn opdracht van commissaris van de rekeningen vervult.

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

28 januari 2021

C.20.0127.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4](#)

AC nr. ...

BELASTING

- Allerlei - Algemene rechtsbeginselen - Antimisbruikbepaling - Werking in de tijd - Niet-terugwerkende kracht van een wet

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

25 november 2021

F.20.0058.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4](#)

AC nr. ...

BEROEPSGEHEIM

- Bedrijfsrevisor - Uitzondering betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen - Omvang

De uitzondering op de geheimhoudingsplicht betreffende de mededeling van attesten of bevestigingen verbiedt de bedrijfsrevisor om dergelijke inlichtingen aan derden door te geven, en staat hem alleen toe om de juistheid van de reeds in het bezit van de ontvanger zijnde inlichtingen te waarborgen; de toestemming om bepaalde inlichtingen te attesteren of te bevestigen heeft alleen betrekking op de inlichtingen die worden bedoeld in de door de betrokken onderneming verleende schriftelijke toestemming, met uitsluiting van alle andere inlichtingen.

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

28 januari 2021

C.20.0127.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4](#)

AC nr. ...

- Bedrijfsrevisor - Voorwerp van het beroepsgeheim

Het beroepsgeheim heeft betrekking op alle feiten en inlichtingen van vertrouwelijke aard waarvan de bedrijfsrevisor uit hoofde van zijn beroep of tijdens de uitoefening van zijn beroep kennis heeft genomen; dit geldt met name voor inlichtingen over een bedrijf waar hij zijn opdracht van commissaris van de rekeningen vervult.

- Art. 458 Strafwetboek

- Art. 79 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een Instituut van de Bedrijfsrevisoren en tot organisatie van het publiek toezicht op het beroep van bedrijfsrevisor

28 januari 2021

C.20.0127.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.4](#)

AC nr. ...

BERUSTING

- Middel van de eiseres dat de devolutive werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutive werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

De omstandigheid dat de eiseres zich, in haar latere geschriften, zij het zonder enig voorbehoud, heeft gevoegd naar de andersluidende beslissing van het hof van beroep om haar vorderingen in te stellen, ontzegt haar niet het recht om die voor haar nadelige beslissing voor te leggen aan het Hof of hierin te berusten (1). (1) Cass. 23 maart 2018, AR F.17.0112.F, AC 2018, nr. 203; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM op datum in Pas.; zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437.

28 januari 2021

C.20.0116.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN

GERECHTSBRIEF

Gerechtsbrief - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepaling

De bepalingen van de artikelen 1031 en 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek staan niet met elkaar in verband en hun enige gemeenschappelijk kenmerk bestaat erin de beroepstermijn te doen ingaan vanaf de kennisgeving van de beroepen beslissing, waarbij de eerstgenoemde bepaling die termijn doet ingaan in het geval bedoeld in artikel 1030, en de laatstgenoemde bepaling in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid; de bepalingen van het tweede lid van die bepaling en de volgende twee leden zijn enkel van toepassing voor de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

IN HET BUITENLAND

In het buitenland - Burgerlijke zaken - Termijn van hoger beroep - Aanvang - Betekening van een rechterlijke beslissing - Tijdstip

Door de termijn voor hoger beroep tegen de geadresseerde te doen ingaan vanaf de afgifte van de akte van betekening van de beslissing aan de postdienst, dus vanaf een tijdstip waarop de geadresseerde nog geen weet kan hebben van de inhoud van de beslissing, zonder dat bovendien met zekerheid kan worden bepaald wanneer de te betekenen akte op de woonplaats van de geadresseerde werd aangeboden of wanneer de betrokkene deze daadwerkelijk heeft ontvangen, beperken de artikelen 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek op onevenredige wijze het recht van die geadresseerde om een dergelijk rechtsmiddel in te stellen (1). (1) Zie Cass. 21 december 2007, AR C.06.0155.F, AC 2007, nr. 660, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 40, eerste lid, en 57 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

BEVOEGDHEID EN AANLEG

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de strafvordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de strafvordering omdat de feiten, in de veronderstelling dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

De bevoegdheid van de gewone rechter, ingevoerd bij artikel 568 Gerechtelijk Wetboek, betreft enkel de vorderingen en niet de beroepen; bijgevolg vallen noch het beroep tegen een administratieve geldboete, noch de conclusie die de vervolgende partij neemt met het oog op de bevestiging ervan, onder de vorderingen die voormeld artikel 568 toewijst aan de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

3 februari 2021

P.20.1291.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bevoegdheid - Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Beroep tegen de administratieve geldboete - Bevoegde rechtbank

De rechtbank die moet kennisnemen van het beroep tegen de administratieve beslissing bedoeld in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen, is de correctionele rechtbank en niet de burgerlijke rechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

3 februari 2021

P.20.1291.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

BEWIJS

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verweerder - Schade - Bewijs door factuur - Beweringen van de tegenpartij - Verwerping

Het vonnis dat oordeelt dat een partij haar schade bewijst door de factuur die zij overlegt, zonder dat de beweringen van de tegenpartij zijn aangetoond, keert de bewijslast niet om maar verwerpt de gegevens die laatstgenoemde als verweer heeft aangevoerd om de omvang van de schade van de andere partij te betwisten.

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 2011, en 1315 Oud Burgerlijk Wetboek

24 juni 2021 C.20.0136.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.1](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Artikel 877 Gerechtelijk Wetboek - "Stuk"

Een rechterlijk bevel in de zin van artikel 877 Gerechtelijk Wetboek onderstelt dat een concreet stuk wordt beoogd; de rechter kan krachtens voormelde bepaling een partij niet verplichten om informatie te geven en alle relevante stukken waarover zij beschikt in het debat te brengen (1). (1) Zie Cass. 11 september 2014, AR C.13.0014.F, AC 2014, nr. 511, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES, op datum in Pas.; Cass. 28 juni 2012, AR C.10.0608.N, AC 2012, nr. 420; Cass. 13 november 2009, AR C.07.0242.F, AC 2009, nr. 661.

- Art. 877 Gerechtelijk Wetboek

27 januari 2022 C.21.0189.N [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.8](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijskracht - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen vonnis - Bevoegdheid van de rechter

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan; hieruit volgt dat de appelrechter beoordeelt of het beroepen vonnis uitspraak doet over een geschilpunt, voor zover zijn uitlegging van dat vonnis niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan.

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021 C.20.0413.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.6](#) AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoot van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bekentenis - Verklaringen afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskennis van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

BEZIT

**- Cumulatie van eigendomsvordering en bezitsvordering - Gevolg -
Ontvankelijkheid van de eigendomsvordering**

Wie de bezitsvordering instelt, ziet af van de eigendomsvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 415.

- Art. 1371 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0439.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.5](#)

AC nr. ...

BORGTOCHT

- Borg - Verhaalrecht jegens de hoofdschuldenaar - Ontstaan van het recht

Hoewel het verhaalrecht van de borg op de hoofdschuldenaar in de regel pas opeisbaar wordt op het ogenblik dat hij de verbintenis van laatstgenoemde voldoet, bestaat dit recht zodra de verbintenis van de borg ontstaat.

- Artt. 2011, 2028, eerste lid, en 2032 Oud Burgerlijk Wetboek

24 juni 2021

C.20.0073.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.6](#)

AC nr. ...

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING

- Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

- Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat onder de daarin bepaalde voorwaarden de schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering voorschrijft zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, houdt geen verband met de uitoefening van de tuchtvordering, zelfs al kan die ertoe leiden dat aan de vervolgte persoon de uitoefening van een recht met civielrechtelijk karakter wordt ontnomen (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

- Taak van de rechter - Aanvulling van rechtsgronden

De rechterlijke verplichting om desgevallend ambtshalve en waar nodig met eerbiediging van de rechten van verdediging de toepasselijke rechtsregels op te werpen, geldt maar wanneer de partijen in het bijzonder feiten en handelingen tot staving van hun vorderingen dan wel verweer hebben aangevoerd.

- Art. 8.4, eerste lid Burgerlijk Wetboek - Boek VIII: Bewijs

27 januari 2022

C.21.0189.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.8](#)

AC nr. ...

BURGERLIJKE STAAT

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

Artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek vermeldt een geldigheidsvoorwaarde van het huwelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek

- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

CASSATIE

BINDENDVERKLARING

Bindendverklaring - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

De mededeling van de zaak aan het openbaar ministerie verantwoordt niet dat het tot bindendverklaring van het arrest wordt opgeroepen in het cassatiegeding (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

VERNIETIGING. OMVANG

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht

Aangezien de cassatie in burgerlijke zaken de proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht, laat voortbestaan en er bijgevolg nog uitspraak moet worden gedaan over de gegrondheid van het verzoek tot verbetering, bestaat grond tot verwijzing van de zaak (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0124.F, AC 2020, nr. 641, met concl. van procureur-generaal HENKES op datum in Pas.; Cass. 19 september 1994, AR S.94.0005.F, AC 1994, nr. 387, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ, toen advocaat-generaal, op datum in Pas.; zie Cass. 27 juni 2013, AR C.13.0053.F, AC 2013, nr. 403.

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5](#)

AC nr. ...

Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Taalzaken - Gerechtszaken - Vonnissen en arresten - Nietigheden - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

Hoewel de overtreding van de Taalwet Gerechtszaken, krachtens artikel 40, eerste lid, van die wet, zowel de vorm als de inhoud van de akte aantast, zodat het bestreden vonnis in zijn geheel nietig is, is de vernietiging niettemin beperkt tot die beslissing van het vonnis waartegen het cassatieberoep is gericht en tot de beslissing over de kosten, die hiervan het gevolg is (1). (1) Cass. 20 januari 1992, AR 7607, 7683 en 7740, AC 1991-92, nr. 256.

- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek

27 mei 2021

C.20.0446.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7](#)

AC nr. ...

CASSATIEBEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep dat gericht is tegen het openbaar ministerie dat enkel advies heeft uitgebracht over de zaak waarin het geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021 C.20.0237.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Afstand van het recht om cassatieberoep in te stellen

De afstand van het recht op cassatieberoep moet strikt worden uitgelegd en kan enkel worden afgeleid uit feiten die niet voor een andere uitlegging vatbaar zijn (1). (1) Cass. 15 april 2016, AR C.14.0460.F, AC 2016, nr. 257.

28 januari 2021 C.20.0007.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#) AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Gemis aan belang of bestaansredenen - Geen belang - Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

De betekening aan de verweerster van het arrest van het hof van beroep dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt, en aldus het middel verwerpt van de eiseres dat die werking betwist, ontzegt laatstgenoemde niet het recht op cassatieberoep.

28 januari 2021 C.20.0116.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#) AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansredenen - Beslissing beperkt zich tot de onbevoegdverklaring van het geadieerde gerecht - Cassatieberoep van de beklaagde - Ontvankelijkheid

Wanneer het hof van beroep zich onbevoegd heeft verklaard om kennis te nemen van de straffordering en de burgerlijke rechtsvorderingen, en het geen uitspraak heeft gedaan over de kosten van de straffordering omdat de feiten, in de veronderstelling dat ze zijn bewezen, als doodslag moeten worden gekwalificeerd, is het cassatieberoep van de beklaagde niet ontvankelijk bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

- Art. 416 Wetboek van Strafvordering

3 februari 2021 P.20.1215.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#) AC nr. ...

CASSATIEMIDDELEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Belang - Hof van beroep te Brussel - Middel van de eiseres dat de devolutieve werking van het hoger beroep betwist - Eerste arrest dat die devolutieve werking aanneemt - Betekening van dat arrest door de eiseres - Latere geschriften van de eiseres in overeenstemming met de beslissing van dat arrest - Tweede arrest dat uitspraak doet over de grond van de zaak - Cassatieberoep tegen beide arresten

De omstandigheid dat de eiseres zich, in haar latere geschriften, zij het zonder enig voorbehoud, heeft gevoegd naar de andersluidende beslissing van het hof van beroep om haar vorderingen in te stellen, ontzegt haar niet het recht om die voor haar nadelige beslissing voor te leggen aan het Hof of hierin te berusten (1). (1) Cass. 23 maart 2018, AR F.17.0112.F, AC 2018, nr. 203; Cass. 4 oktober 2012, AR C.11.0686.F, AC 2012, nr. 512, met concl. OM op datum in Pas.; zie Cass. 30 juni 2016, AR F.15.0014.N, AC 2016, nr. 437.

28 januari 2021

C.20.0116.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling t.a.v. de bestreden beslissing en niet t.a.v. de beslissing van de rechter op verwijzing - Uitzondering

De geschiktheid van het middel om tot cassatie te leiden, kan niet worden beoordeeld op grond van de veronderstelde gevolgen van de rechtspleging, behalve in het geval dat een wet die tijdens het cassatiegeding in werking is getreden en op het hangende geding van toepassing is, de verwijzingsrechter zou verplichten dezelfde beslissing als de bestreden beslissing te nemen (1). (1) Zie Cass. 21 april 2017, AR C.16.0418.N, AC 2017, nr. 275, met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 5 maart 2015, AR C.13.0358.F, AC 2015, nr. 161, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 30 september 2009, AR P.08.1102.F, AC 2009, nr. 535, met concl. OM op datum in Pas.

28 januari 2021

C.20.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip - Ontvankelijkheid

Het middel dat niet aan de feitenrechter werd voorgelegd, waarvan laatstgenoemde niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en dat ook niet diende te doen, is nieuw en derhalve niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 13 december 2019, AR C.19.0141.F, AC 2019, nr. 670.

28 januari 2021

C.20.0007.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Aangevoerde miskennis van een algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669.

28 januari 2021

C.20.0007.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#)

AC nr. ...

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE

- Besluit van het Instituut voor postdiensten en telecommunicatie - Analyse van de relevante markten - Gebrek aan nieuwe marktanalyse binnen de driejarige termijn - Reglementaire verplichtingen - Operator met sterke machtspositie

Wanneer de nationale regelgevende instantie binnen de drie jaar volgend op de aanneming van een voorafgaand besluit betreffende die markt, geen nieuwe marktanalyse heeft uitgevoerd, blijven de reglementaire verplichtingen die in het kader van een vorige marktanalyse op een relevante markt werden opgelegd aan een operator met sterke machtspositie, van toepassing tot de volgende marktanalyse wordt aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 5, § 1, a) Wet 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie

7 oktober 2021

C.19.0356.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1

AC nr. ...

DAGVAARDING

- *Stuiting*

De dagvaarding stuit niet alleen de verjaring van de vordering die ze inleidt, maar ook van de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn.

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

13 januari 2022

C.21.0209.N

ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4

AC nr. ...

DOUANE EN ACCIJNZEN

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Identificatie van de goederen - Verzegeling - Verplichting

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht de goederen te identificeren door verzegeling (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 349 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

25 november 2021

C.19.0544.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1](#)

AC nr. ...

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Verificatie - Verplichting

De douaneautoriteiten zijn niet verplicht tot verificatie, controle of analyse van de aangifte en de aangegeven goederen over te gaan (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 68 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

25 november 2021

C.19.0544.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1](#)

AC nr. ...

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Aanvaarding

De aangever is aansprakelijk voor de volledigheid en de juistheid van de aangifte en de douaneautoriteiten moeten de aangifte onmiddellijk aanvaarden, voor zover zij beantwoordt aan de wettelijke voorwaarden; in de regel geldt de datum van aanvaarding van de aangifte als de datum die in aanmerking moet worden genomen voor de toepassing van alle bepalingen welke gelden voor de douaneregeling waarvoor de goederen zijn aangegeven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 199 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Artt. 59, 62, 63 en 67 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

25 november 2021

C.19.0544.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1](#)

AC nr. ...

- Douaneregeling extern communautair douanevervoer - Douaneschuld - Aansprakelijkheid

Uit de artikelen 203.1 en 203.3 CDW volgt dat de aangever inzake de douaneregeling extern communautair douanevervoer aansprakelijk kan zijn voor de betaling van de douaneschuld wanneer de goederen niet op het kantoor van bestemming aankomen, ook wanneer dit het gevolg is van diefstal door derden en de aangever hiervoor geen schuld treft (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 203 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

25 november 2021

C.19.0544.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1](#)

AC nr. ...

- Aangifte tot plaatsing onder een douaneregeling - Zekerheidstelling - Verplichting

De douaneautoriteiten kunnen afzien van een zekerheidstelling, zelfs indien het een verplichte zekerheidstelling betreft waarvoor de belanghebbende geen vrijstelling kan vragen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt 375 en 376 Verordening 2454/93/EEG van de Commissie van 2 juli 1993 houdende vaststelling van enkele bepalingen ter uitvoering van Verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad tot vaststelling van het communautair douanewetboek

- Art. 74 EEG-Verordening nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek

25 november 2021

C.19.0544.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.1

AC nr. ...

DWANGSOM

- Verbonden aan de nakoming van een hoofdveroordeling - Taak van de rechter

Wanneer de rechter aan de nakoming van de hoofdveroordeling een dwangsom verbindt, dient de hoofdveroordeling voldoende nauwkeurig te worden bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

7 oktober 2021

C.19.0356.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1](#)

AC nr. ...

ERFDIENSTBAARHEID

- Bestemming door de huisvader - Vestiging - Thans van elkaar gescheiden erven die aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord - Zaken gesteld in de toestand waaruit de erfdiensbaaheid voortvloeit - Uitzichten aanwezig op het ogenblik van de splitsing

Bestemming door de huisvader is slechts aanwezig wanneer is bewezen dat twee thans van elkaar gescheiden erven aan dezelfde eigenaar hebben toebehoord en dat hij degene is die de zaken heeft gesteld in de toestand waaruit de erfdiensbaaheid voortvloeit; behoudens andersluidende wil van de partijen bij de akte van verdeling blijven de uitzichten die aanwezig zijn op het ogenblik dat de eigenaar zijn erf splitst, ten laste van een van de gesplitste erven behouden in het voordeel van het andere erf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 290

- Art. 693 Oud Burgerlijk Wetboek

22 april 2021

C.20.0088.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.6](#)

AC nr. ...

EUROPESE UNIE

VERDRAGSBEPALINGEN

Verdragsbepalingen - Beginselen - Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Rechtstreeks toepasselijk - Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

Het verlies van een voordeel of dienst bij weigering van toestemming kan de mogelijkheid van een echte vrije keuze doen ontbreken en een nadelig gevolg uitmaken in de zin van punt 42 van de preambule bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van
- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

7 oktober 2021

C.20.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn - Verlenging

Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

6 januari 2021

P.20.1246.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

Verdragsbepalingen - Beleid - Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid

Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

6 januari 2021

P.20.1246.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ

GEVOLGEN (PERSONEN, GOEDEREN, VERBINTENISSEN)

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

De schuldvordering van de schuldenaar op een derde die hij aan zijn schuldeiser in pand geeft, blijft deel uitmaken van zijn vermogen, zelfs als die derde de pandhouder rechtstreeks moet betalen op de vervalddag.

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Buitenbezitstelling

Uit de samenhang tussen artikelen 16, eerste lid, 62 en 72 Faillissementswet volgt dat de buitenbezitstelling alle goederen van de gefailleerde treft die een boedel uitmaken waarvan de curator het beheer verzorgt en dat de met een bijzondere zekerheid bezwaarde goederen deel uitmaken van die boedel (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16, eerste lid, 62, en 72 Wet 8 augustus 1997

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van eender wiens fout waardoor het passief van het faillissement wordt verzwaaard of het actief wordt verminderd; wegens de schade die aldus wordt toegebracht aan de boedel van goederen en rechten die de gemeenschappelijke waarborg van de schuldeisers vormen, is die fout voor die schuldeisers de oorzaak van een collectieve schade en tast ze de rechten aan die zij, gelet op de aard van de rechten, gezamenlijk uitoefenen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

De vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking van een met een bijzondere zekerheid bezwaard goed of de rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement, strekt niet tot de vergoeding van een eigen schade van de bevoorrechte schuldeiser maar van een schade die aan de boedel van goederen is toegebracht; enkel de curator heeft bijgevolg de hoedanigheid om die vordering in te stellen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021 C.19.0021.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#) AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Goederen - Curator - Opdracht

De algemene opdracht van de curator bestaat erin de activa van het faillissement te gelde te maken en de eventuele opbrengst uit die tegeldemaking te verdelen (1). (1) Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 6 december 2012, AR C.11.0654.F, AC 2011, nr. 671, met concl. van advocaat-generaal GENICOT op datum in Pas.; Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

25 maart 2021 C.19.0021.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#) AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

Zelfs als de verklaring van schuldvordering wordt betwist, verleent deze aan degene die ze heeft gedaan niet de hoedanigheid van partij in een geding die het voorwerp kan uitmaken van een vordering tot verwijzing, zolang hij door de curator niet werd opgeroepen voor de rechtbank met het oog op het onderzoek van de betwisting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021 C.21.0191.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7](#) AC nr. ...

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Borgtocht - Borg - Verhaalsrecht - Verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar - Uitvoering van de verbintenis na het faillissement - Verschoonbaar verklaarde hoofdschuldenaar

Het verhaalrecht van de borg, ontstaan uit een verbintenis die dagtekent van vóór de faillietverklaring van de hoofdschuldenaar, kan tegen laatstgenoemde niet meer worden uitgeoefend wanneer hij verschoonbaar is verklaard, ook al heeft de borg zijn verbintenis pas na de faillietverklaring uitgevoerd.

- Art. 2032 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 82, eerste lid Wet 8 augustus 1997

24 juni 2021 C.20.0073.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.6](#) AC nr. ...

Rechtspleging - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass.17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

Rechtspleging - Curator - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

Enkel de curator heeft de hoedanigheid om namens de boedel in rechte op te treden en de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit te oefenen; hieruit volgt dat een schuldenaar enkel de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden als hij zich kan beroepen op individuele schade (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

GEMEENTE

- Provinciegouverneur - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

- KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

GERECHTSKOSTEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Voorzitter die bij voorraad uitspraak doet - Veroordeling tot de kosten

De voorzitter van de rechtbank die bij voorraad uitspraak doet met toepassing van artikel 584 Gerechtelijk Wetboek, kan de in het ongelijk gestelde partij tot de kosten veroordelen wanneer hij zijn rechtsmacht uitput.

- Artt. 19, eerste lid en 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

27 mei 2021

C.20.0085.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.3](#)

AC nr. ...

GRONDWET

GRONDWET 1994 (ART. 1 TOT 99)

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

Art. 12 - Artikel 12, tweede lid - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE)

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

27 mei 2021

C.20.0019.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Taak van de arbiter

De motiveringsplicht van de arbiter houdt, zoals artikel 149 Grondwet, een vormvereiste in, op grond waarvan de arbiter moet antwoorden op elk afzonderlijk middel van de conclusies (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1701, 6°, en 1704, 2°, i) Gerechtelijk Wetboek

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015 S.13.0134.F [ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#) AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken moeten onderzoeken of de ministers, door het advies van de Raad van State niet in te winnen, hun bevoegdheid hebben overschreden door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015 S.13.0134.F [ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#) AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2021 C.18.0606.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1](#) AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Verwerpingsarrest van de Raad van State - Gezag van gewijsde

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrappt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

GRONDWETTELIJK HOF

- Prejudiciële vraag - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022

C.20.0198.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)

AC nr. ...

- Prejudiciële vraag - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

HEROPENING VAN DE RECHTSPLEGING

- Voorwaarde - Schending van het EVRM - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en diens gevolg beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas. J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, "La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure?"; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

HOGER BEROEP

BURGERLIJKE ZAKEN (HANDELSZAKEN EN SOCIALE ZAKEN INBEGREPEN)

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Kennisgeving van een beschikking op eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van een vonnis gewezen in de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, Gerechtelijk Wetboek, alsook inzake adoptie - Hoger beroep - Termijn - Aanvang - Toepasselijke bepalingen

De bepalingen van de artikelen 1031 en 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek staan niet met elkaar in verband en hun enige gemeenschappelijk kenmerk bestaat erin de beroepstermijn te doen ingaan vanaf de kennisgeving van de beroepen beslissing, waarbij de eerstgenoemde bepaling die termijn doet ingaan in het geval bedoeld in artikel 1030, en de laatstgenoemde bepaling in de gevallen bedoeld in artikel 792, tweede en derde lid; de bepalingen van het tweede lid van die bepaling en de volgende twee leden zijn enkel van toepassing voor de aangelegenheden opgesomd in artikel 704, § 2, alsook inzake adoptie (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1031 et 1051, al. 1 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Incidenteel beroep - Partij

Wanneer de beroepsakte van de appellant ter kennis wordt gebracht van een partij die de appellant niet wilde betrekken maar waarvan hij in de beroepsakte enkel bij wijze van informatie opgave heeft gedaan, dan wordt deze daardoor geen partij in het geding voor de rechter in hoger beroep in de zin van artikel 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek; zij wordt dit evenmin door zich als betrokken partij te gedragen (1). (1) Zie Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0086.N, AC 2021, nr. 113; Cass. 17 december 2020, AR C.20.0025.F, AC 2020, nr. 787; Cass. 23 oktober 2015, AR C.14.0322.F, AC 2015, nr. 621, met schriftelijke concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN, op datum in Pas.

- Art. 1054, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

6 januari 2022

C.21.0218.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Uitwerking - Gerechtelijke verdeling - Afwijking van de devolutieve werking - Toepassingsgebied

De in artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde afwijking van de devolutieve werking van het hoger beroep is van toepassing op het hoger beroep tegen elk vóór de opening van de notariële fase van rechtspleging gewezen vonnis (1). (1) Cass. 16 november 2018, AR C.18.0112.N, AC 2018, nr. 643.

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0116.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

STRAFZAKEN (DOUANE EN ACCIJNZEN INBEGREPEN)

Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering

(bijzondere regels) - Gezag van gewijsde in strafzaken op de burgerlijke rechtsvordering - Omvang - Hoger beroep van de beklaagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie

Op het enkel hoger beroep van de beklaagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklaagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

3 februari 2021

P.20.1018.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7](#)

AC nr. ...

HUISVESTING

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Artikel 568 Gerechtelijk Wetboek - Toepassing

De bevoegdheid van de gewone rechter, ingevoerd bij artikel 568 Gerechtelijk Wetboek, betreft enkel de vorderingen en niet de beroepen; bijgevolg vallen noch het beroep tegen een administratieve geldboete, noch de conclusie die de vervolgende partij neemt met het oog op de bevestiging ervan, onder de vorderingen die voormeld artikel 568 toewijst aan de burgerlijke rechtbank van eerste aanleg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

- Art. 568 Gerechtelijk Wetboek

3 februari 2021

P.20.1291.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank - Bevoegde rechtbank

De rechtbank die moet kennisnemen van het beroep tegen de administratieve beslissing bedoeld in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen, is de correctionele rechtbank en niet de burgerlijke rechtbank (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

3 februari 2021

P.20.1291.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

- Waals Gewest - Woning waarop een woonverbod rust - Administratieve geldboete - Beroep bij de rechtbank

Het in artikel 200bis, § 6, van het Waalse Wetboek van Duurzaam Wonen bepaalde beroep is een rechtsmiddel dat wordt aangewend tegen een rechtshandeling, in dit geval tegen een administratieve beslissing die het decreet ondergeschikt maakt aan de tegenspraak van de overtreder en die volgens datzelfde decreet met redenen moet worden omkleed om de vernietiging ervan mogelijk te maken; bijgevolg dient de rechtbank opnieuw te oordelen over iets dat reeds werd beoordeeld, zelfs door een administratieve overheid, waarbij dat onderzoek kan leiden tot de bevestiging, de wijziging of de vernietiging van de eerste beslissing (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 96.

- Artt. 13ter en 200bis, § 6 Waalse Wetboek van Duurzame Wonen

3 februari 2021

P.20.1291.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.6](#)

AC nr. ...

- Renovatie - Premies voor de renovatie van de woning - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Verkoop van het onroerend goed - Afwijking

De toekenning van een afwijking aan de eigenaar die het onroerend goed verkoopt na minder dan vijf jaar volgend op het schrijven dat hem, krachtens het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 4 oktober 2007, van de toekenning van de premie in kennis stelt, veronderstelt dat hij de woning vanaf het einde van de werken heeft bewoond en dat hij vervolgens het goed tot het einde van die termijn via een sociaal verhuurkantoor heeft verhuurd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2020, nr. 291.

- Art. 22 Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de toekenning van premies voor de renovatie van het woonmilieu

22 april 2021

C.20.0211.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210422.1F.1](#)

AC nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN

HANDELSHUUR

Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervernieuwing, enz.) - Hervernieuwing - Nietig verzoek tot huurhervernieuwing - Veroordeling van de huurder tot teruggave van het pand - Contractuele aansprakelijkheid - Fout van de advocaat van de huurder - Schade - Voorwerp

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

28 januari 2021

C.18.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1](#)

AC nr. ...

HUISHUUR

Huishuur - Algemeen - Woninghuurwet - Vereisten van veiligheid, gezondheid en bewoonbaarheid - Bijzondere sanctieregeling - Gelding

De bijzondere sanctieregeling bepaald in artikel 2, § 1, 6de lid Woninghuurwet geldt ook wanneer het gehuurde goed bij de aanvang van de huur niet voldoet aan de gewestelijke woonkwaliteitsnormen (1). (1) Cass. 4 juni 2020, AR C.19.0079.N, AC 2020, nr. 365.

- Art. 2, § 1 Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

6 januari 2022

C.21.0089.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.3](#)

AC nr. ...

Huishuur - Verplichtingen van partijen - Huurder - Gebruik van het verhuurde

Krachtens zowel artikel 1728, 1°, Oud Burgerlijk Wetboek, vóór de opheffing ervan, wat betreft de woninghuurovereenkomst in het Waals Gewest, door het decreet van het Waals Gewest betreffende de woninghuurovereenkomst van 15 maart 2018, als artikel 14, 1°, van dat decreet, is de huurder gehouden het verhuurde te gebruiken als een goede huisvader (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 12.

- Art. 14, 1° Decreet betreffende de woninghuurovereenkomst

- Art. 1728, 1° Oud Burgerlijk Wetboek

7 januari 2021

C.20.0273.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.8](#)

AC nr. ...

HUWELIJK

- Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht
- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Begrip - Voorwaarde - Aard - Geen totstandbrenging van een duurzame levensgemeenschap - Intentie van minstens een van de echtgenoten om een voordeel te verkrijgen van verblijf dat aan de staat van gehuwde is verbonden.

Artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek vermeldt een geldigheidsvoorwaarde van het huwelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 18, 21, 27, § 1, al. 1, en 31, § 1, al. 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

INKOMSTENBELASTINGEN

AANSLAGPROCEDURE

Aanslagprocedure - Bewijsvoering - Algemeen - Antimisbruikbepaling artikel 344 WIB92 - Werking in de tijd

Teneinde toepassing te kunnen maken van artikel 344, § 1, WIB92, zoals ingevoegd bij artikel 167 Programmawet (I) van 29 maart 2012, moet voor belastingplichtigen die belastbaar zijn in de vennootschapsbelasting de rechtshandeling of het geheel van rechtshandelingen gesteld zijn vanaf het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012; dit veronderstelt dat alle rechtshandelingen die als geheel eenzelfde verrichting tot stand brengen, gesteld zijn vanaf het belastbaar tijdperk van het aanslagjaar 2013 of, voor vennootschappen die een gebroken boekjaar voeren, vanaf het belastbaar tijdperk dat afsluit ten vroegste op 6 april 2012 (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 344 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

25 november 2021

F.20.0058.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4](#)

AC nr. ...

VENNOOTSCHAPSBELASTING

Vennootschapsbelasting - Algemeen - Dividenden - Begrip - Terugbetaling van gestort kapitaal - Vrijstelling

Overeenkomstig artikel 18, eerste lid, 2° WIB92 wordt elke terugbetaling van gestort kapitaal die wordt gedaan ter uitvoering van een regelmatige beslissing tot vermindering van het maatschappelijk kapitaal, overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Vennootschappen, vrijgesteld.

- Art. 18 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

25 november 2021

F.20.0073.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.5](#)

AC nr. ...

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - In het belastbare tijdperk werkelijk betaalde of gedragen kosten - Kosten die betrekking hebben op een of meer latere boekjaren - Aftrekbaarheid

Door de aftrek van de kosten toe te staan voor het tijdperk waarin ze werkelijk zijn gedaan of gedragen, wijkt artikel 49, tweede lid, WIB92 uitdrukkelijk af van de boekhoudkundige regel die bepaalt dat de lasten die in de loop van een boekjaar zijn gedragen maar betrekking hebben op een of meer latere boekjaren, in hun juiste verhouding moeten worden overgedragen naar de boekjaren waarop ze betrekking hebben (1). (1) Zie Cass. 20 februari 1997, AR F.95.0097.F, AC 1997, nr. 100.

- Art. 49, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

18 februari 2021

F.19.0109.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.7](#)

AC nr. ...

Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik

Er wordt enkel maar een algemeen Europeesrechtelijk beginsel van het verbod van rechtsmisbruik onderkend in zoverre een belastingplichtige zich abusief onder de formele voorwaarden van een bepaling van het Unierecht brengt ter verkrijging van een voordeel van het Unierecht; tevens wordt van dit beginsel toepassing gemaakt in gevallen waar een lidstaat een nationale bepaling hanteert die tot doel heeft fiscaal rechtsmisbruik te beteugelen en de vraag rijst of die nationale bepaling de Europese fundamentele vrijheden respecteert; het Hof van Justitie van de Europese Unie onderkent geen algemeen Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik met algemene strekking, dat zowel in een Europeesrechtelijke als een louter nationaalrechtelijke context van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

25 november 2021

F.20.0094.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.2](#)

AC nr. ...

VOORHEFFINGEN EN BELASTINGKREDIET

Voorheffingen en belastingkrediet - Belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Nationale domeingoederen - Vrijstellingsvoorwaarden

In afwijking van het principe van de belastingvrijdom van goederen van het openbaar domein van de Staat en die van het privaat domein die bestemd zijn voor een openbare dienst of voor het algemeen belang, zijn dergelijke goederen slechts vrijgesteld van de onroerende voorheffing wanneer aan de voorwaarden van artikel 253, eerste lid, 3°, WIB92 is voldaan, waaronder het onproductief zijn van de goederen (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 253 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

25 november 2021

F.19.0139.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.73](#)

AC nr. ...

KOOP

- Vordering verborgen gebrek - Laattijdigheid - Vordering niet-conformiteit geleverde zaak - Geen keuzerecht na aanvaarding levering

Wanneer de vordering op grond van artikel 1648 Oud Burgerlijk Wetboek wegens verborgen gebrek laattijdig werd ingesteld en derhalve ontoelaatbaar is, dan kan de vordering op grond van de artikelen 1604 en 1610 Oud Burgerlijk Wetboek omwille van de niet-conformiteit van de geleverde zaak niet gegrond verklaard worden (1). (1) Cass. 12 februari 2021, AR C.20.0203.N-C20.0214.N, AC 2021, nr. 115; Cass. 7 juni 2019, AR C.18.0509.N, AC 2019, nr. 355; Cass. 19 oktober 2007, AR C.04.0500.F-C.05.0403.F, AC 2007, nr. 495.

- Artt. 1604, 1610 en 1648 Oud Burgerlijk Wetboek

6 januari 2022

C.21.0165.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.2](#)

AC nr. ...

LOON

RECHT OP LOON

Recht op loon - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid van de door de Koning georganiseerde inspectie en van de gouverneur

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

MACHTEN

RECHTERLIJKE MACHT

Rechterlijke macht - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Rechterlijke macht - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Rechterlijke macht - Ontwerpen van reglementaire besluiten - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken moeten onderzoeken of de ministers, door het advies van de Raad van State niet in te winnen, hun bevoegdheid hebben overschreden door het wettelijk begrip hoogdringendheid te miskennen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Rechterlijke macht - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

De rechter die de artikelen 2 en 8 van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 toepast om op grond hiervan een gemeente te veroordelen tot betaling aan een vrijwillige brandweerman van overloon voor nacht- en zondagwerk, schendt artikel 3, § 1, Wet Raad van State en artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Rechterlijke macht - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2021

C.18.0606.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1](#)

AC nr. ...

Rechterlijke macht - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het

openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

27 mei 2021

C.20.0019.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)

AC nr. ...

UITVOERENDE MACHT

Uitvoerende macht - Ontwerpen van reglementaire besluiten - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid

In de regel komt het aan de ministers toe om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, te oordelen of de hoogdringendheid voorhanden is die hen ontslaat van de verplichting om de tekst van ontwerpen van reglementaire besluiten te onderwerpen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

MACHTSOVERSCHRIJDING

- Personeel van de openbare brandweerdiensten - Veroordeling van een gemeente tot betaling van loon voor de thuiswachtdiensten - Onwettige toepassing van het KB 3 juni 1999

De rechter die de artikelen 2 en 8 van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 toepast om op grond hiervan een gemeente te veroordelen tot betaling aan een vrijwillige brandweerman van overloon voor nacht- en zondagwerk, schendt artikel 3, § 1, Wet Raad van State en artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7

AC nr. ...

NOTARIS

- Straffonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

Artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, dat onder de daarin bepaalde voorwaarden de schorsing van de uitoefening van de burgerlijke rechtsvordering voorschrijft zolang niet definitief is beslist over de strafvordering, houdt geen verband met de uitoefening van de tuchtvordering, zelfs al kan die ertoe leiden dat aan de vervolgte persoon de uitoefening van een recht met civielrechtelijk karakter wordt ontnomen (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

- Straffonderzoek - Tuchtvordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarop de nieuwe vervolging betrekking heeft identiek of wezenlijk dezelfde zijn, waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de vastgestelde criteria de beslissing al dan niet naar recht kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

ONDERZOEKSGERECHTEN

- Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling

Indien een inverdenkinggestelde bij toepassing van artikel 35 Voorlopige Hechteniswet in vrijheid wordt gesteld onder de voorwaarde tegen een bepaalde datum een bepaalde handeling te stellen, dan belet het gegeven dat deze voorwaarde niet werd opgeheven of gewijzigd binnen de termijn om die handeling te stellen, het onderzoeksgerecht aan wie wordt gevraagd de voorwaarde alsnog op te heffen of te wijzigen geenszins om van die vordering kennis te nemen; de voorwaarde, voor zover de geldigheidsduur ervan tijdig werd verlengd, blijft immers, ook als de erin opgelegde handeling door de inverdenkinggestelde niet is verricht, bestaan en behoudt haar uitwerking (1). (1) Eiser heeft op 6 januari 2021 bij de raadkamer een verzoekschrift ingediend tot opheffing van zes voorwaarden die hem werden opgelegd op 27 oktober 2020, voor een periode van drie maanden, in het kader van een gerechtelijk onderzoek wegens mensenhandel en inbreuken op het Sociaal Strafwetboek. De onderzoeksrechter had eiser in vrijheid gesteld mits naleving van zes voorwaarden, waarvan de eerste twee voorwaarden (over regularisatie van sociale verplichtingen) op een specifieke datum moesten vervuld zijn (op verschillende data begin november 2020). Eiser voerde in beroepsconclusie onder meer aan dat hij de eerste twee opgelegde voorwaarden onmogelijk kon naleven, om reden dat hij voor bepaalde vennootschappen geen beslissing kon nemen. Het bestreden arrest stelde dat eiser alleen de opheffing, wijziging of vrijstelling van vrijheid onder voorwaarden kon vragen binnen de termijn die was gesteld voor de naleving ervan. Bij niet-naleving van die verstreken voorwaarden dient de onderzoeksrechter volgens het arrest het gevolg te bepalen, overeenkomstig artikel 38 Wet Voorlopige Hechtenis. Ook de overige vier voorwaarden konden volgens het arrest niet meer worden opgeheven, omdat ze onlosmakelijk samenhangen met de eerste twee voorwaarden. Artikel 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter 'in de loop van het gerechtelijk onderzoek' één of meer nieuwe voorwaarden kan opleggen of reeds opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, wijzigen of verlengen, of ervan vrijstelling kan verlenen (M. FRANCHIMONT, A. MASSET en A. JACOBS, Manuel de procédure pénale, Brussel, Larcier, 2012, 729; Ph. DAENINCK, "Praktische gids voorlopige hechtenis", Kluwer, 2020, 121; M. DECRAMER, "Vrijheid onder voorwaarden", in Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20, Kluwer, 2020, 62-64). Bovendien kan de verdachte opheffing, vrijstelling of wijziging van nog geldende voorwaarden vragen bij verzoekschrift aan de raadkamer (art. 36, §1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis) of, zonder enig rechtsmiddel, aan de onderzoeksrechter. De wet bepaalt niet dat op het moment van zijn verzoekschrift de verdachte nog in staat moet zijn aan de opgelegde voorwaarde(n) te voldoen. De vaststelling dat een opgelegde voorwaarde is miskend, tijdens de maximale termijn van drie maanden (verlengbaar), kan voor de onderzoeksrechter of het onderzoeksgerecht een reden zijn om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (art. 38, §2 Voorlopige Hechteniswet, zie S. SNACKEN, "La liberté sous conditions", in La détention préventive (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, 38; S. DE MOOR, "De vrijheid onder voorwaarden", in De voorlopige hechtenis, (ed. B. DEJEMEPPE en D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel Svacina, 2019, 1235;

Ph. DAENINCK, Praktische gids voorlopige hechtenis, Kluwer, 2020, 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Brugge, Die Keure, 2021, 1142) of om de voorwaarde te evalueren, in die zin dat de maatregel in de loop van het gerechtelijk onderzoek wordt opgeheven, aangepast of dat daarvan vrijstelling wordt verleend, overeenkomstig art. 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis (In die zin R. VERSTRAETEN, Handboek strafvordering, Maklu, 2012, 647). Deze herzieningsbevoegdheid van een reeds verstreken voorwaarde, binnen de geldigheidsduur van andere na te leven voorwaarden, wordt in het arrest verduidelijkt. (BDS)

- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

9 februari 2021

P.21.0151.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.14

AC nr. ...

ONDERZOEKSRECHTER

***- Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten -
Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des
Konings, een stuk heeft overgezonden***

De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidsgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1114.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.2](#)

AC nr. ...

ONVERDEELDHEID

- Vereffening-verdeling - Afstand van boedelbeschrijving - Stilzwijgend akkoord bij afwezigheid of omstandig stilzwijgen partij - Notaris - Vereffenaar

De notaris-vereffenaar kan onder omstandigheden die niet voor een andere uitleg vatbaar zijn, uit de afwezigheid of het omstandig stilzwijgen van een van de deelgenoten afleiden dat deze instemt met de afstand van een boedelbeschrijving evenals met de aanduiding van de goederen die afhangen van de te verdelen boedel; in voorkomend geval neemt de notaris-vereffenaar hiervan akte ten laatste bij de sluiting van het proces-verbaal van de opening van werkzaamheden (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Artt. 1214, § 2, en 1218, § 1 Gerechtelijk Wetboek

6 januari 2022

C.21.0190.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.9](#)

AC nr. ...

- Vereffening-verdeling - Betekening overzicht van aanspraken - Recht van de partijen

Het door de notaris-vereffenaar te betekenen overzicht van hem tijdig bezorgde aanspraken strekt ertoe de partijen de mogelijkheid te bieden opmerkingen op de aanspraken van de andere partijen mee te delen maar biedt geen mogelijkheid om nieuwe aanspraken te formuleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

- Art. 1218, § 2 Gerechtelijk Wetboek

6 januari 2022

C.21.0190.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220106.1N.9](#)

AC nr. ...

OPENBAAR MINISTERIE

- Cassatie - Hoger beroep van het openbaar ministerie tot bindendverklaring van het arrest - Ontvankelijkheid

De mededeling van de zaak aan het openbaar ministerie verantwoordt niet dat het tot bindendverklaring van het arrest wordt opgeroepen in het cassatiegeding (1). (1) Cass. 12 oktober 2007, AR C.06.0545.F, AC 2007, nr. 480.

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Verweerders - Cassatieberoep gericht tegen het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

Het cassatieberoep dat gericht is tegen het openbaar ministerie dat enkel advies heeft uitgebracht over de zaak waarin het geen partij is geweest, is niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

OPLICHTING

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Gebruik maken van valse hoedanigheid

Het gebruik van een valse hoedanigheid volstaat om het bedrieglijke middel, dat een constitutief bestanddeel van de oplichting is, te bewijzen (1). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, o.c., nr. 1179; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, o.c., p. 299. Dit blijkt uit de vermelding van het voegwoord "hetzij" in de tekst zelf van artikel 496 Strafwetboek: "(...) hetzij door gebruik te maken van valse namen of valse hoedanigheden, hetzij door het aanwenden van listige kunstgrepen (...)". Zie Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540 i.h.b. p. 1314; Cass. 6 februari 2001, AR P.99.0612.N, AC 2001, nr. 69: "Overwegende dat het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden geen listige kunstgrepen vereist; dat, anders dan bij listige kunstgrepen, het gebruikmaken van valse namen of valse hoedanigheden kan plaatsgrijpen door een leugen omtrent zijn naam of hoedanigheid; dat het gebruikmaken van een valse, publieke of private, hoedanigheid kan bestaan in het aannemen van een titel, een bediening, een betrekking, een verwantschap, die men in werkelijkheid niet heeft; dat het onder meer kan bestaan in het aannemen van de hoedanigheid van eigenaar terwijl men dat niet is of van de hoedanigheid van eigenaar met beschikkingsbevoegdheid terwijl men die niet heeft; dat, kortom, het gebruikmaken van een valse hoedanigheid het aannemen is van een hoedanigheid met de bedoeling een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid verbonden is"; Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123: "Listige kunstgrepen zijn misleidende middelen die bestaan in of gepaard gaan met uitwendige handelingen met het oog op de afgifte of de levering van de zaak. Het gebruikmaken van een valse hoedanigheid strekt ertoe, met hetzelfde oogmerk, een derde te misleiden en hem het vertrouwen in te boezemen dat aan die hoedanigheid is verbonden". (M.N.B.)

- Art. 496 Strafwetboek

3 februari 2021

P.20.1008.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.17](#)

AC nr. ...

- Constitutieve bestanddelen - Bedrieglijk middel - Listige kunstgreep - Begrip - Onbedachtzaamheid van het slachtoffer

De oplichting strekt niet tot de bescherming van particulieren tegen hun eigen onbedachtzaamheid (1); aldus volstaat de verkrijging door de aannemer van een voorschot dat niet overeenstemt met de voortgang van de werken, terwijl de opdrachtgever voor de opvolging ervan moet instaan, op zich niet om het in artikel 496 Strafwetboek omschreven wanbedrijf te voltrekken (2). (1) Zie A. DE NAUW en Fr. KUTY, *Manuel de droit pénal spécial*, Wolters Kluwer, 2018, nr. 1185.b, p. 923: "Le législateur n'a (...) pas entendu protéger l'imprudent ou le naïf. La protection des intérêts privés devant avant tout reposer sur la vigilance de chacun, il ne s'agissait pas de remplacer la prudence individuelle mais de venir à son aide contre les machinations réellement trompeuses (Rapport relatif au titre IX du livre II du Code pénal fait au nom de la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants par E. PIRMEZ, *Législation criminelle de la Belgique*, tome III, Bruxelles, Bruylant, 1868, pp. 551-552, n° 39)". (2) "Louter leugenachtige beweringen, zelfs bij herhaling, leveren geen listige kunstgrepen op in de zin van artikel 496 Strafwetboek, indien ze niet gepaard gaan met uitwendige handelingen die er enige geloofwaardigheid aan verlenen" (Cass. 4 december 2012, AR P.12.0781.N, AC 2012, nr. 660; zie Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; H.D. BOSLY en D. DILLENBOURG, "L'escroquerie", in *Les infractions*, Vol. 1 - Les infractions contre les biens, 2e uitg., Larcier, 2016, p. 302).

- Art. 496 Strafwetboek

3 februari 2021

P.20.1008.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.17](#)

AC nr. ...

OVEREENKOMST

EINDE

Einde - Herroeping - Huurovereenkomst - Samenwoning - Onmogelijkheid - Beëindiging - Verantwoording

Het vonnis dat oordeelt dat de loutere vaststelling dat het onmogelijk is om verder samen te leven, de beëindiging "onder voorbehoud van alle rechten" [van de betwiste huurovereenkomst] verantwoordt, zonder dat hierbij het bestaan van eventuele verrekeningen tussen de partijen in aanmerking hoeft te worden genomen die de niet-betaling van de huur kunnen verklaren, schendt artikel 1134 Burgerlijk Wetboek.

- Art. 1134 Oud Burgerlijk Wetboek

7 januari 2021

C.20.0253.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.2](#)

AC nr. ...

Einde - Verkoopconcessie van onbepaalde duur - Eenzijdige beëindiging - Verantwoording - Gebrek aan motivering - Vordering tot ontbinding wegens foutieve niet-uitvoering

De partij die, behalve bij grove tekortkoming van een van de partijen aan haar verplichtingen, het recht op eenzijdige beëindiging uitoefent van een verkoopconcessie van onbepaalde duur, hoeft dat niet te verantwoorden en de uitoefening van dat recht op beëindiging verhindert niet dat ze de ontbinding ervan kan vorderen wegens foutieve niet-uitvoering door de schuldenaar van zijn verplichtingen, zelfs indien ze tot staving van haar eenzijdige beëindiging dezelfde foutieve niet-uitvoering heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 11.

- Art. 1184 Oud Burgerlijk Wetboek

7 januari 2021

C.20.0258.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.5](#)

AC nr. ...

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Geen wettelijke of conventionele opzeggingsmodaliteiten - Eenzijdige opzegging - Gebrek aan akkoord over de opzeggingsvergoeding - Taak van de rechter

In geval van eenzijdige opzegging van een overeenkomst van onbepaalde duur waarvoor geen wettelijke of conventionele opzeggingsmodaliteiten gelden, beoordeelt de rechter, bij gebrek aan akkoord tussen de contractspartijen aangaande de vergoeding door de opzeggende contractspartij te betalen aan de opgezegde contractspartij, de gegeven opzeggingstermijn en bepaalt hij zo nodig de opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie Cass. 9 september 2021, AR C.20.0099.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 28 juni 2019, AR C.18.0410.N, AC 2019, nr. 413.

13 januari 2022

C.21.0357.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.7](#)

AC nr. ...

Einde - Overeenkomst van onbepaalde duur - Geen wettelijke of conventionele opzeggingstermijn - Eenzijdige opzegging - Gebrek aan akkoord over de opzeggingstermijn - Opzeggingsvergoeding - Beoordeling door de rechter - Criteria

De rechter moet zich bij de beoordeling van de vergoeding door de opzeggende contractspartij te betalen aan de opgezegde contractspartij, de gegeven opzeggingstermijn en zo nodig de opzeggingsvergoeding, plaatsen op het ogenblik van de opzegging van de overeenkomst en onder meer rekening houden met de verlopen duur van de overeenkomst, de door de partijen reeds gemaakte kosten en het nadeel dat de opzegging door de opzeggende contractspartij voor de opgezegde contractspartij meebrengt.

13 januari 2022

C.21.0357.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.7](#)

AC nr. ...

RECHTEN EN VERPLICHTINGEN VAN PARTIJEN

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Aard (of gevolg)

De verbintenis van de bank die zich op verzoek van een transportonderneming borg heeft gesteld voor de in artikel 15, §1, eerste lid van het KB van 22 mei 2014 bedoelde schuldvorderingen, vloeit voort uit de borgstellingsovereenkomst en heeft aldus geen wettelijke maar een contractuele grondslag.

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg

2 september 2021

C.21.0013.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.5](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

30 september 2021

C.20.0539.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

30 september 2021

C.20.0539.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

30 september 2021

C.20.0539.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11](#)

AC nr. ...

Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gebruik

Er is sprake van een gebruik in de zin van de artikelen 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek wanneer het ingeroepen gebruik als algemeen geldend wordt beschouwd in een bepaalde streek of beroepskring derwijze dat wordt vermoed dat de partijen dat gebruik kennen en zij geacht worden, door het niet uit hun overeenkomst uit te sluiten, het erin op te nemen (1). (1) Cass. 11 september 2008, AR C.06.0684.F, AC 2008, nr. 462; Cass. 9 december 1999, AR C.96.0209.N, AC 1999, nr. 672; Cass. 24 februari 1966, AC 1966, 818; Cass. 29 mei 1947, AC 1947, 171.

- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 1135 en 1160 Oud Burgerlijk Wetboek

30 september 2021

C.20.0539.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210930.1N.11](#)

AC nr. ...

VERBINDENDE KRACHT (NIET-UITVOERING)

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een zeker voordeel - Gevolg - Geen verlies van een kans

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

28 januari 2021

C.18.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1](#)

AC nr. ...

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Contractuele aansprakelijkheid - Schade - Verlies van een kans

Het verlies van een kans is een specifieke schade die bestaat in het zeker verlies van een waarschijnlijk voordeel; wie een zeker voordeel verliest, kan niet de vergoeding vorderen van andere schade dan die welke het verlies van een kans uitmaakt (1). (1) Zie Cass. 6 december 2013, AR C.10.0245.F, AC 2013, nr. 662; Cass. 22 juni 2017, AR C.13.0151.F, AC 2017, nr. 412, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 1147, 1149, 1150 en 1151 Oud Burgerlijk Wetboek

28 januari 2021

C.18.0341.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.1](#)

AC nr. ...

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Eigendomsrecht van de schuldeiser -

Aantasting door de schuldenaar - Schade - Bestaan

Artikel 544 Oud Burgerlijk Wetboek bepaalt dat de eigendom het recht is om op de meest volstreekte wijze van een zaak het genot te hebben en daarover te beschikken, mits men er geen gebruik van maakt dat strijdig is met de wetten of met de verordeningen; hieruit volgt dat wanneer de schuldenaar dat genot aantast door de foutieve niet-uitvoering van een contractuele verbintenis, de schuldeiser het bestaan aantoont van schade die door de schuldenaar moet worden vergoed, zonder dat hij daarenboven moet aantonen dat die aantasting hem andere schade dan die aantasting heeft berokkend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 477.

- Artt. 544, en 1149 Oud Burgerlijk Wetboek

24 juni 2021

C.20.0537.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.4](#)

AC nr. ...

Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Ontbinding krachtens artikel 1184, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek - Schadevergoeding wegens contractuele wanprestatie - Doel

De schadevergoeding wegens contractuele wanprestatie ingeval van ontbinding op grond van artikel 1184, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, heeft tot doel de schuldeiser te plaatsen in de toestand waarin hij zich zou hebben bevonden indien de schuldenaar zijn verbintenis zou zijn nagekomen (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 1149 en 1184, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

13 januari 2022

C.19.0153.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.9](#)

AC nr. ...

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN)

- Gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten - Verschillende aanbestedende overheden - Eén enkele opdracht - Gunning - Aanwijzing van de optredende overheid - Hoedanigheid van medecontractant van de aannemer

Krachtens artikel 19, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, dat op het geschil van toepassing is, kan de gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten voor rekening van verschillende aanbestedende overheden in het algemeen belang worden samengevoegd in één enkele opdracht en artikel 19, tweede lid, van die wet, dat bepaalt dat de betrokken personen de overheid aanwijzen die of het orgaan dat, in hun gezamenlijke naam, bij de gunning en de uitvoering van de opdracht zal optreden, is van openbare orde; hieruit volgt dat, in geval van een gezamenlijke opdracht, enkel de aangewezen overheid de hoedanigheid van medecontractant heeft en, bijgevolg, de totaalprijs van die gezamenlijke werken verschuldigd is, zonder dat hiervan mag worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 478.

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

24 juni 2021

C.20.0562.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.5](#)

AC nr. ...

- Artikel 19, tweede lid, Overheidsopdrachtenwet - Bepaling van openbare orde

Krachtens artikel 19, eerste lid, Overheidsopdrachtenwet 1993, dat op het geschil van toepassing is, kan de gezamenlijke uitvoering van werken, leveringen of diensten voor rekening van verschillende aanbestedende overheden in het algemeen belang worden samengevoegd in één enkele opdracht en artikel 19, tweede lid, van die wet, dat bepaalt dat de betrokken personen de overheid aanwijzen die of het orgaan dat, in hun gezamenlijke naam, bij de gunning en de uitvoering van de opdracht zal optreden, is van openbare orde; hieruit volgt dat, in geval van een gezamenlijke opdracht, enkel de aangewezen overheid de hoedanigheid van medecontractant heeft en, bijgevolg, de totaalprijs van die gezamenlijke werken verschuldigd is, zonder dat hiervan mag worden afgeweken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 478.

- Art. 19, eerste en tweede lid Wet 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten

24 juni 2021

C.20.0562.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210624.1F.5](#)

AC nr. ...

PAND

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Overdracht van schuldvorderingen als waarborg door de schuldenaar aan zijn schuldeiser - Titularis van de schuldvordering

De schuldvordering van de schuldenaar op een derde die hij aan zijn schuldeiser in pand geeft, blijft deel uitmaken van zijn vermogen, zelfs als die derde de pandhouder rechtstreeks moet betalen op de vervaldag.

- Artt. 2073 en 2079 Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

PREJUDICIEEL GESCHIL

- Grondwettelijk Hof - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022

C.20.0198.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)

AC nr. ...

- Grondwettelijk Hof - Verjaring - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN)

- Algemene verordening gegevensbescherming - Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

Een betrokkene heeft het recht om een klacht in te dienen bij de Gegevensbeschermingsautoriteit tegen een verwerkingspraktijk waarvan hij meent dat deze inbreuk maakt op zijn rechten uit hoofde van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, zelfs wanneer de persoonsgegevens van de betrokkene zelf niet worden verwerkt maar hij het voordeel of de dienst niet heeft verkregen doordat hij zijn toestemming met de verwerking heeft geweigerd (1). (1) Zie concl. OM.

- Preambule, punt 141 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van
- Artt. 2, eerste lid, 4, 2), 5, eerste lid, c), en 57 Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van

7 oktober 2021

C.20.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4](#)

AC nr. ...

- Verwerking van persoonsgegevens - Weigering toestemming - Verlies van voordeel of dienst

Het verlies van een voordeel of dienst bij weigering van toestemming kan de mogelijkheid van een echte vrije keuze doen ontbreken en een nadelig gevolg uitmaken in de zin van punt 42 van de preambule bij de Algemene Verordening Gegevensbescherming (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 4, 11), en 6, eerste lid Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van
- Art. 288, tweede lid Verdrag van 25 maart 1957 betreffende de werking van de Europese Unie

7 oktober 2021

C.20.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4](#)

AC nr. ...

- Inbreuk op grondbeginselen van bescherming van persoonsgegevens - Gegevensbeschermingsautoriteit - Klacht - Geen verwerking van persoonsgegevens van de klager

De Gegevensbeschermingsautoriteit die na onderzoek van een klacht vaststelt dat een praktijk daadwerkelijk aanleiding geeft tot een inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens is bevoegd om corrigerende maatregelen te nemen ook al werden de persoonsgegevens van de klager zelf niet verwerkt (1). (1) Zie concl. OM.

- Artt. 4, § 1, eerste lid, 63, 72 en 100, § 1 Wet 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit

7 oktober 2021

C.20.0323.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.4](#)

AC nr. ...

PROVINCIE

- Provinciegouverneur - Brandweerdiensten van de gemeenten, de intercommunales en de prezones - Loon van de vrijwillige brandweerlieden - Bevoegdheid

Noch de artikelen 9, § 2, en 13, § 2, Wet Civiele Bescherming 1963 noch eender welke andere bepaling kennen aan de inspectie of aan de provinciegouverneur de bevoegdheid toe om het loon van de vrijwillige brandweerlieden van een brandweerdienst vast te stellen (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 9, § 2, et 13, § 2 Wet 31 december 1963 betreffende de civile bescherming

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

RAAD VAN STATE

- Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest - Gezag van gewijsde - Draagwijdte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Verplichting

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrappt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

24 februari 2021 P.20.0965.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#) AC nr. ...

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte

Krachtens artikel 14ter Wet Raad van State kan de Raad van State, indien uitzonderlijke redenen het rechtvaardigen, die gevolgen van de vernietigde akte of van het vernietigde reglement aanwijzen die als voorlopig gehandhaafd moeten worden beschouwd voor de termijn die dit rechtscollege vaststelt (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

24 februari 2021 P.20.0965.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#) AC nr. ...

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Toezicht door hoven en rechtbank op de wettigheid van de besluiten en de verordeningen - Strafzaken - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

De legaliteitsvereiste voortvloeiend uit artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft, wordt niet vervuld ingeval de Raad van State de gevolgen van een onwettige reglementaire akte behoudt bij toepassing van artikel 14ter Wet Raad van State (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021 P.20.0965.F [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#) AC nr. ...

- Vernietigingsgeschillen - Vernietigingsarrest - Artikel 14ter wet Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Draagwijdte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken - Strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

RECHT VAN VERDEDIGING

STRAFZAKEN

Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Bijstand van de advocaat - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Recht op een eerlijk proces - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoont van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

RECHTBANKEN

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Strafvueroeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiare zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling

Wanneer noch uit de processen-verbaal noch uit het bestreden vonnis noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de assessor gespecialiseerd in penitentiare zaken onvoorziene afwezig was en dat zijn verhindering naar behoren was vastgesteld in bewoordingen die zijn vervanging door een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie veroorloofden, is de zetel van de strafvueroeringsrechtbank die bestaat uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor gespecialiseerd in sociale re-integratie en een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie, onregelmatig samengesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

24 februari 2021

P.21.0174.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Strafvordering - Strafvueroeringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiare zaken die verhinderd is - Vervanging

Artikel 78, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafvueroeringskamers bestaan uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor in strafvueroeringszaken gespecialiseerd in penitentiare zaken en een assessor in strafvueroeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in sociale re-integratie; krachtens artikel 322, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kan de rechter van de strafvueroeringsrechtbank, bij onvoorziene afwezigheid van een assessor in strafvueroeringszaken gespecialiseerd in penitentiare zaken, een andere assessor in de strafvueroeringsrechtbank van dezelfde categorie of, bij gebrek daaraan, een assessor van een andere categorie, een rechter, een toegevoegd rechter, een plaatsvervangend rechter of een op het tableau van de Orde ingeschreven advocaat van ten minste dertig jaar oud aanwijzen om de verhinderde assessor te vervangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

24 februari 2021

P.21.0174.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14](#)

AC nr. ...

RECHTEN VAN DE MENS

INTERNATIONAAL VERDRAG BURGERRECHTEN EN POLITIEKE RECHTEN

International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

VERDRAG RECHTEN VAN DE MENS

Verdrag rechten van de mens - Algemeen - Heropening van de rechtspleging - Voorwaarde - Schending van het Verdrag - Verklaring van erkenning door de regering van de betrokken Staat

De veroordeelde kan op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering om de heropening van de rechtspleging verzoeken, met name wanneer de schending van het EVRM het voorwerp uitmaakt van een verklaring van erkenning door de regering die daarvan wordt beschuldigd, het EHRM van die erkenning akte neemt en dientengevolge beslist de zaak van de rol te schrappen (1). (1) Cass. 7 november 2018, AR P.18.0949.F-P.18.0950.F, AC 2018, nr. 616, met concl. van advocaat-generaal NOLET DE BRAUWERE op datum in Pas. J.T., 2020, p. 123, en noot C. JADOT, "La reconnaissance unilatérale de violation de la Convention européenne des droits de l'homme: fait générateur de réouverture de la procédure? "; Cass. 2 oktober 2018, AR P.18.0770.N, AC 2018, nr. 521, R.A.B.G., 2019, p. 14.

- Art. 442bis Wetboek van Strafvordering

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafvuitvoering - Vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een Lidstaat van de Europese Unie - Tenuitvoerlegging in België - Strafvuitvoeringsrechtbank - Artikel 6, EVRM - Toepasselijkheid

Artikel 6 EVRM is niet van toepassing op de rechter die op grond van artikel 18 Wet Wederzijdse Erkenning Straffen uitspraak doet over de verzwaring naar aard en duur van een straf of maatregel als bedoeld in die bepaling; die rechter doet immers geen uitspraak over de gegrondheid van een strafvervolgning of over een burgerlijk recht.

- Art. 6 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend

op 4 november 1950, te Rome

- Art. 18 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

23 december 2020

P.20.1205.N

[ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201223.2N.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden

De schending van artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering en van artikel 6.1 EVRM heeft tot gevolg dat het vonnisgerecht op geen enkele wijze uit het onregelmatig afgenomen verhoor het bewijs van het misdrijf kan afleiden; het is niet enkel verboden hieruit een bewijs af te leiden dat verband houdt met zelfincriminerende uitlatingen en rechtstreeks de schuld aantoont van degene die de verklaring aflegt; het verbod betreft ook de ontkenningen van de verdachte wanneer de feitenrechter, om hem in zijn overtuiging te sterken, het wisselend, veranderlijk, tegenstrijdig, verzonnen of ongeloofwaardig karakter van die ontkenningen onderstreept.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verklaringen afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat - Verbod om als bewijs van de schuld aan te wenden - Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering - Werking in de tijd

Artikel 47bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgens hetwelk tegen een persoon geen veroordeling kan worden uitgesproken die gegrond is op verklaringen die hij heeft afgelegd met miskenning van het recht op bijstand door een advocaat tijdens zijn verhoor, bekrachtigt een vereiste die voortvloeit uit het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces; hieruit volgt dat het recht op bijstand door een advocaat ook geldt voor de rechtsplegingen die reeds vóór de wet van 13 augustus 2011 die dit recht heeft ingevoerd, hebben plaatsgevonden (1). (1) Zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brussel, Die Keure, 9e uitg., 2021, p. 1339-1340.

- Art. 47bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1180.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.1](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdigheid van de rechter - Objectieve onpartijdigheid - Verbod op cumulatie van rechterlijke ambten - Onderzoeksrechter die, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, een stuk heeft overgezonden

De kamer van inbeschuldigingstelling die heeft beslist dat de stukken waarvan de verdediging de verwijdering heeft gevorderd, niet uit het dossier dienden te worden verwijderd aangezien de onderzoeksrechter, in zijn vorige hoedanigheid van substituut-procureur des Konings, zich ertoe heeft beperkt het origineel van een proces-verbaal van verhoor dat per vergissing op het parket van de procureur des Konings was terechtgekomen, aan de onderzoeksmagistraat te bezorgen die op dat ogenblik met de zaak was belast, bovendien de stukken waarvan de inverdenkinggestelde de verwijdering vorderde afkomstig waren van de onderzoeksrechter, met andere woorden van een autoriteit die wettelijk bevoegd is om onderzoekshandelingen te stellen, waarbij die stukken op zich geen enkele onregelmatigheid of nietigheidsgrond inhouden, en evenmin verband houden met de bewijsverkrijging, heeft noch artikel 6 EVRM noch artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering geschonden, en evenmin de algemene rechtsbeginselen van de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van de rechter miskend (1). (1) Zie Cass. 30 september 2015, AR P.15.0630.F, AC 2015, nr. 570.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

24 februari 2021

P.20.1114.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.2](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Notaris - Strafonderzoek - Tuchtvoordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

- Art. 14, § 1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Beoordeling door de

feitenrechter - Toezicht door het Hof

De rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de feiten waarop de nieuwe vervolging betrekking heeft identiek of wezenlijk dezelfde zijn, waarbij het Hof zich ertoe beperkt na te gaan of de vastgestelde criteria de beslissing al dan niet naar recht kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4.1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechterlijke kwalificaties

De heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van twee strafrechtelijke kwalificaties toont op zich niet het bestaan aan van twee afzonderlijke strafbare feiten (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt om een nieuwe vervolging in te stellen of een veroordeling uit te spreken tegen een persoon die reeds door een in kracht van gewijsde gegane beslissing werd vrijgesproken of veroordeeld, wegens identieke of wezenlijk dezelfde feiten als die waarop die beslissing betrekking had; het begrip identieke of wezenlijk dezelfde feiten verwijst naar een geheel van concrete omstandigheden die betrekking hebben op dezelfde verdachte en die, ongeacht hun juridische omschrijving of de constitutieve bestanddelen van het misdrijf, in tijd en ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

RECHTERLIJK GEWIJSDE

GEZAG VAN GEWIJSDE

Gezag van gewijsde - Strafzaken - Gewijsde in strafzaken - Omvang - Beslissing over de latere burgerlijke rechtsvordering - Hoger beroep van de beklagde beperkt tot de burgerrechtelijke beschikkingen - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie

Op het enkel hoger beroep van de beklagde, dat werd beperkt tot de burgerlijke beschikkingen van het beroepen vonnis, is de appelrechter gebonden door de beslissing die de eerste rechter over de strafvordering heeft gewezen en die het feit dat als grondslag heeft gediend voor de strafvordering en voor de burgerlijke rechtsvordering bewezen heeft verklaard, waarbij die beslissing wat dat betreft gezag van gewijsde heeft (1); hieruit volgt niet dat de appelrechter, bij de beoordeling van het bedrag dat nodig is om het schadeveroorzakende feit te vergoeden, gebonden is door de beoordeling van de eerste rechter, die enkel wat betreft de schuld van de beklagde en de strafbaarheid van het feit in kracht van gewijsde is getreden. (1) Cass. 10 januari 2007, AR P.06.0988.F, AC 2007, nr. 17.

3 februari 2021

P.20.1018.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.7](#)

AC nr. ...

Gezag van gewijsde - Allerlei - Raad van State - Vernietigingsgeschillen - Verwerpingsarrest

In tegenstelling tot de vernietigingsbeslissing van de Raad van State die de vernietigde akte uit de rechtsorde schrapt, heeft de beslissing om de nietigverklaring van de reglementaire akte te verwerpen geen kracht van gewijsde erga omnes; aldus dienen, met toepassing van artikel 159 Grondwet, de hoven en rechtbanken in het kader van het hun voorgelegde geschil na te gaan of deze akte in overeenstemming is met de wet (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE)

- Burgerlijke zaken - Geen algemeen rechtsbeginsel van de procedurele loyaliteit

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de loyale procesvoering (1). (1) Cass. 31 januari 2020, AR F.18.0025.F, AC 2020, nr. 90; Cass. 13 december 2019, AR C.19.0054.F, AC 2019, nr. 669.

28 januari 2021

C.20.0007.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.6](#)

AC nr. ...

- Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Rechtszekerheidsbeginsel - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

- Algemeen rechtsbeginsel met grondwettelijke waarde - Legaliteitsbeginsel in strafzaken - Rechtszekerheidsbeginsel - Samenhang - Strafzaken - Vernietigingsarrest van de Raad van State - Behoud van de gevolgen van de vernietigde akte - Overeenstemming van besluiten en verordeningen met de wet - Toezicht door hoven en rechtbanken

Het door artikel 159 Grondwet gewaarborgde legaliteitsbeginsel ligt in de lijn van een geheel van algemene rechtsbeginselen met grondwettelijke waarde, waaronder ook het rechtszekerheidsbeginsel, en om de rechtszekerheid te vrijwaren en te vermijden dat bestaande rechtstoestanden door de nietigverklaring zouden worden aangetast, werd aan de Raad van State de bevoegdheid toegekend om zijn vernietigingsarresten in de tijd aan te passen; wanneer het echter gaat over de beoordeling van de strafvordering, moet de door artikel 159 opgelegde regel worden gecombineerd met artikel 12, tweede lid, Grondwet, volgens hetwelk niemand kan worden vervolgd dan in de gevallen die de wet bepaalt en in de vormen die ze voorschrijft (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2021, nr. 135.

- Art. 14ter Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Artt. 12, tweede lid, en 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

24 februari 2021

P.20.0965.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.20](#)

AC nr. ...

**- Algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces - Notaris -
Strafonderzoek - Tuchtvoordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van
Strafvoordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied**

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

**- Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken - Notaris -
Strafonderzoek - Tuchtvoordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van
Strafvoordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied**

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

**- Algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld - Notaris -
Strafonderzoek - Tuchtvoordering - Schorsing - Voorafgaande Titel Wetboek van
Strafvoordering - Artikel 4 - Toepassingsgebied**

Noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het gezag van gewijsde in strafzaken, of van het vermoeden van onschuld, of van het recht op een eerlijk proces, die de tuchtrechter in acht moet nemen, gebieden aan het voormelde artikel 4 een andere uitlegging te geven (1). (1) Zie Cass. 17 oktober 1996, AR D.95.0022.F, AC 1996, nr. 387.

- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

15 april 2021

C.19.0111.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210415.1F.3](#)

AC nr. ...

**- Burgerlijke zaken - Niet-vermelding van het algemeen rechtsbeginsel van de
voorrang van het gemeenschapsrecht op alle nationale normen - Betekeningen en
kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte -
Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven -
Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking -
Termijn - Aanvang - Vermeldingen**

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1)Zie concl. OM.

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet - Ontvankelijkheid

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel van de uitlegging van de interne rechtsnorm in overeenstemming met de internationale rechtsnorm die op de eerstgenoemde rechtsnorm voorrang geniet (1). (1) Zie concl. OM.

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Vermeldingen - Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel inzake het recht van verdediging - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke zaken - Algemeen rechtsbeginsel van de grondwettelijke waarde van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen - Betekeningen en kennisgevingen - Gerechtsbrief - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Procedure - Eenzijdig verzoekschrift - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

Noch de artikelen 6.1 EVRM en 14.1 IVBPR, noch de algemene rechtsbeginselen van het recht van verdediging, van de legaliteit en van de hiërarchie van de normen en van de voorrang van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde op alle interne rechtsnormen kunnen leiden tot een uitbreiding van de toepassing van artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek tot andere dan de daarin bedoelde zaken (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten
- Art. 6.1 Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, ondertekend op 4 november 1950, te Rome

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Niet-terugwerkende kracht van een wet - Belastingwet - Antimisbruikbepaling

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

25 november 2021

F.20.0058.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4](#)

AC nr. ...

RECHTSMISBRUIK

- Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik

Er wordt enkel maar een algemeen Europeesrechtelijk beginsel van het verbod van rechtsmisbruik onderkend in zoverre een belastingplichtige zich abusief onder de formele voorwaarden van een bepaling van het Unierecht brengt ter verkrijging van een voordeel van het Unierecht; tevens wordt van dit beginsel toepassing gemaakt in gevallen waar een lidstaat een nationale bepaling hanteert die tot doel heeft fiscaal rechtsmisbruik te beteugelen en de vraag rijst of die nationale bepaling de Europese fundamentele vrijheden respecteert; het Hof van Justitie van de Europese Unie onderkent geen algemeen Europeesrechtelijk beginsel van verbod van fiscaal rechtsmisbruik met algemene strekking, dat zowel in een Europeesrechtelijke als een louter nationaalrechtelijke context van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

25 november 2021

F.20.0094.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.2](#)

AC nr. ...

REGELING VAN RECHTSGEBIED

STRAFZAKEN

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Arrest van onbevoegdverklaring - Niet-ontvankelijk cassatieberoep - Ambtshalve regeling van rechtsgebied

Wanneer het Hof bij de beslissing tot verwerping van het cassatieberoep, de stand van de rechtspleging heeft kunnen onderzoeken, heeft het de bevoegdheid om te beslissen tot regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwaliceert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Voorlopige hechtenis

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Aard van het misdrijf - Vonnisgerecht herkwaliceert de feiten als doodslag - Arrest van onbevoegdverklaring - Vernietiging van de beschikking van de raadkamer - Verwijzing van de zaak naar de kamer van inbeschuldigingstelling

Wanneer de raadkamer, met aanneming van verzachtende omstandigheden, een beklaagde heeft verwezen naar de correctionele rechtbank wegens opzettelijke slagen of verwondingen die de dood tot gevolg hebben gehad, zonder het oogmerk te doden en het vonnisgerecht de feiten heeft geherkwaliceerd als doodslag, beslist het Hof, dat vaststelt dat thans tegen de beschikking van de raadkamer geen enkel rechtsmiddel meer kan worden aangewend en dat het arrest van onbevoegdverklaring in kracht van gewijsde is gegaan, tot een regeling van rechtsgebied, waarbij het de beschikking van de raadkamer vernietigt en de zaak verwijst naar de kamer van inbeschuldigingstelling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

STRAFUITVOERING

- Strafvuiveringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging - Onvoorziene afwezigheid - Vaststelling

Wanneer noch uit de processen-verbaal noch uit het bestreden vonnis noch uit enig ander stuk waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken onvoorziene afwezig was en dat zijn verhindering naar behoren was vastgesteld in bewoordingen die zijn vervanging door een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie veroorloofden, is de zetel van de strafuitvoeringsrechtbank die bestaat uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor gespecialiseerd in sociale re-integratie en een assessor gespecialiseerd in klinische psychologie, onregelmatig samengesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

24 februari 2021

P.21.0174.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14](#)

AC nr. ...

- Strafvuiveringsrechtbank - Samenstelling - Assessor gespecialiseerd in penitentiaire zaken die verhinderd is - Vervanging

Artikel 78, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de strafuitvoeringskamers bestaan uit een rechter, die het voorzitterschap ervan bekleedt, een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken en een assessor in strafuitvoeringszaken en interneringszaken gespecialiseerd in sociale re-integratie; krachtens artikel 322, vierde lid, Gerechtelijk Wetboek kan de rechter van de strafuitvoeringsrechtbank, bij onvoorziene afwezigheid van een assessor in strafuitvoeringszaken gespecialiseerd in penitentiaire zaken, een andere assessor in de strafuitvoeringsrechtbank van dezelfde categorie of, bij gebrek daaraan, een assessor van een andere categorie, een rechter, een toegevoegd rechter, een plaatsvervangend rechter of een op het tableau van de Orde ingeschreven advocaat van ten minste dertig jaar oud aanwijzen om de verhinderde assessor te vervangen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 139.

- Artt. 78, tweede lid, en 322, vierde lid Gerechtelijk Wetboek

24 februari 2021

P.21.0174.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.14](#)

AC nr. ...

STRAFVORDERING

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM verbiedt om een nieuwe vervolging in te stellen of een veroordeling uit te spreken tegen een persoon die reeds door een in kracht van gewijsde gegane beslissing werd vrijgesproken of veroordeeld, wegens identieke of wezenlijk dezelfde feiten als die waarop die beslissing betrekking had; het begrip identieke of wezenlijk dezelfde feiten verwijst naar een geheel van concrete omstandigheden die betrekking hebben op dezelfde verdachte en die, ongeacht hun juridische omschrijving of de constitutieve bestanddelen van het misdrijf, in tijd en ruimte onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

- Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde - "Non bis in idem" - Identieke of substantieel dezelfde feiten - Afzonderlijke misdrijven - Heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van de strafrechtelijke kwalificaties

De heterogeniteit van de constitutieve bestanddelen van twee strafrechtelijke kwalificaties toont op zich niet het bestaan aan van twee afzonderlijke strafbare feiten (1). (1) Zie concl. OM op datum in Pas. 2021, nr. 8.

- Art. 4.1 Protocol nr. 7 bij het Verdrag ter Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden

6 januari 2021

P.20.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.9](#)

AC nr. ...

- Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestrafing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

9 februari 2021

P.20.1227.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10](#)

AC nr. ...

TAALGEBRUIK

GERECHTSZAKEN (WET 15 JUNI 1935)

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans

Het vonnis dat de vordering van de eiser verwerpt op grond van een laatste bladzijde van de oorspronkelijke versie van een geneeskundig deskundigenverslag die het in het Nederlands aanhaalt, zonder hiervan de vertaling of de inhoud in het Frans weer te geven, is nietig (1). (1) Cass. 28 juni 2019, AR C.18.0331.N, AC 2019, nr. 411; Cass. 16 september 2004, AR C.04.0132.F, AC 2004, nr. 414; zie Cass. 26 mei 2015, AR P.13.0864.N, AC 2015, nr. 339, dat beslist dat een partij geen rechtmatig belang heeft om een schending van de Taalwet Gerechtszaken aan te voeren, welke hierin bestaat dat een bestreden beslissing citeert uit een stuk dat is opgemaakt in een andere taal dan die van de rechtspleging, indien dat stuk door die partij zelf werd overgelegd tot staving van haar verweer en zijzelf geen vertaling van dat stuk heeft bijgevoegd of aangevraagd en evenmin aanvoert dat de bewijskracht ervan wordt miskend. De omstandigheid dat de eiser het deskundigenverslag heeft neergelegd zonder de vertaling ervan bij te voegen of de vertaling ervan te vragen en evenmin voor het Hof de miskening van de bewijskracht van dat verslag heeft aangevoerd, laat echter niet toe te oordelen dat het middel niet ontvankelijk is bij gebrek aan rechtmatig belang, aangezien het aanvoert dat een beslissing die de eiser in cassatie benadeelt, de wet schendt: indien het beoogde belang bestaat in het subjectief belang van de eiser in de zin van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek, kan dat belang onmogelijk onrechtmatig zijn, aangezien het ertoe strekt een onwettigheid te sanctioneren; indien het gaat om het objectief belang van het middel, dat bestaat in zijn geschiktheid om tot de vernietiging van de benadelende beslissing te leiden, kan het aan geen enkele legitimitetsvoorwaarde worden onderworpen; raadpl. in dat verband de noot Th. W. onder Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr. 60.

- Artt. 24 en 37 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

27 mei 2021

C.20.0446.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7](#)

AC nr. ...

Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - Vonnissen en arresten - nietigheden - Burgerlijke zaken - Overlegging door de eiser van een Franse vertaling van een bladzijde van een in het Nederlands opgemaakt deskundigenverslag - Vraag van de rechter om de oorspronkelijke versie van het deskundigenverslag te overleggen - Verwerping van een vordering van de eiser op grond van deze versie - Geen vertaling - Geen weergave van de inhoud ervan in het Frans - Gevolg - Nietigheid - Grens

Hoewel de overtreding van de Taalwet Gerechtszaken, krachtens artikel 40, eerste lid, van die wet, zowel de vorm als de inhoud van de akte aantast, zodat het bestreden vonnis in zijn geheel nietig is, is de vernietiging niettemin beperkt tot die beslissing van het vonnis waartegen het cassatieberoep is gericht en tot de beslissing over de kosten, die hiervan het gevolg is (1). (1) Cass. 20 januari 1992, AR 7607, 7683 en 7740, AC 1991-92, nr. 256.

- Artt. 24, 37 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Artt. 1082 en 1095 Gerechtelijk Wetboek

27 mei 2021

C.20.0446.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.7](#)

AC nr. ...

VERDELING

- Gerechtelijke verdeling - Vonnis - Hoger beroep - Afwijking van de devolutive werking - Toepassingsgebied

De in artikel 1224/2 Gerechtelijk Wetboek bepaalde afwijking van de devolutive werking van het hoger beroep is van toepassing op het hoger beroep tegen elk vóór de opening van de notariële fase van rechtspleging gewezen vonnis (1). (1) Cass. 16 november 2018, AR C.18.0112.N, AC 2018, nr. 643.

- Art. 1224/2 Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0116.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

VERJARING

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Wetten. Decreten. Ordonnanties. Besluiten - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

27 mei 2021

C.20.0019.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Indeplaatsstelling - Stuiting - Voordeel voor de gesubrogeerde

De stuiting van de verjaring door degene die zich in zijn rechten laat subrogeren, geschiedt enkel in het voordeel van de gesubrogeerde als ze dateert van vóór en niet van na de indeplaatsstelling (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Zie Cass. 6 mei 1991, AR 7200-7373, AC 1990-91, 459, met concl. "in hoofdzaak" van procureur-generaal H. LENAERTS; Cass. 23 februari 1990, AR 6717, AC 1989-90, nr. 388 en Cass. 22 juni 1988, AR 6270, AC 1987-88, nr. 652.

- Artt. 2244 en 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

27 januari 2022

C.21.0106.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.1](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Rechtsvordering tot vergoeding van schade - Aanvang van de verjaringstermijn - Tijdstip

De vijfjarige verjaringstermijn van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid gaat in de dag na de datum, die door de rechter in feite moet worden vastgesteld, waarop de benadeelde daadwerkelijk kennis heeft gekregen van alle gegevens die hij nodig heeft om een aansprakelijkheidsvordering te kunnen instellen (1). (1) Cass. 5 december 2019, AR C.19.0245.N, AC 2019, nr. 649.

- Art. 2262 bis, § 1er, al. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0543.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Geen nieuwe verjaringstermijn door herstel schade

De kosten die de benadeelde besteedt aan het herstel van de schade doen geen andere schade ontstaan waardoor een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen.

27 januari 2022

C.21.0137.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.6](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Begrip uitwinning - Vordering in vrijwaring

De benadeelde die met een derde een overeenkomst sluit tot herstel van de schade en die deze kosten verhaalt op de voor de schade aansprakelijke persoon, stelt geen vrijwaringsvordering in zoals bedoeld in artikel 2257, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2020, AR C.18.0575.N, AC 2020, nr. 148, met concl. van eerste advocaat-generaal R. MORTIER en Cass. 8 mei 2017, AR C.16.0121.N, AC 2017, nr. 315, met concl. van advocaat-generaal H. VANDERLINDEN.

- Art. 2257, derde lid Oud Burgerlijk Wetboek

27 januari 2022

C.21.0137.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.6](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek

- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022

C.20.0198.F

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvang - Buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid - Termijn van vijf jaar - Kennis van de schade en van de identiteit van de aansprakelijke vóór het verstrijken van de termijn - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de

schuldvordering is ontstaan - Eén januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schade en de identiteit van de aansprakelijke vaststonden - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Wanneer voor het Hof de vraag rijst of artikel 100, eerste lid, 1°, Wet Rijkscomptabiliteit, de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet schendt in zoverre dit het aanvangspunt van de vijfjarige verjaring van een rechtsvordering tot vergoeding van schade op grond van een buitencontractuele aansprakelijkheid van de overheid vaststelt op één januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan de schuldvordering is ontstaan, wanneer de benadeelde kennis heeft van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon vóór het verstrijken van de vijfjarige termijn, terwijl, volgens artikel 2262bis, § 1, tweede lid, Oud Burgerlijk Wetboek, alle rechtsvorderingen tot vergoeding van schade op grond van buitencontractuele aansprakelijkheid verjaren door verloop van vijf jaar vanaf de dag volgend op die waarop de benadeelde kennis heeft gekregen van de schade en van de identiteit van de daarvoor aansprakelijke persoon, stelt het Hof een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 100, eerste lid, 1° Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit
- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

29 april 2022   C.20.0198.F   [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220429.1F.4](#)   AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Stuiting - Duur

Behoudens andersluidende bepaling duurt de stuiting van de verjaring door een dagvaarding voort tijdens het gehele geding, dit is tot op de dag van de uitspraak van het vonnis of het arrest dat een einde maakt aan het geding.

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

13 januari 2022   C.21.0209.N   [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4](#)   AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding - Stuiting

De dagvaarding stuit niet alleen de verjaring van de vordering die ze inleidt, maar ook van de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn.

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

13 januari 2022   C.21.0209.N   [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4](#)   AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Stuiting - Artikel 101 Wet Rijkscomptabiliteit - Dagvaarding

De dagvaarding stuit niet alleen de verjaring van de vordering die ze inleidt, maar ook van de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn.

- Art. 101 Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

13 januari 2022   C.21.0209.N   [ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220113.1N.4](#)   AC nr. ...

STRAFZAKEN

Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Veroordeling met probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Aanhangigmaking van zaak voor het bevoegde gerecht - Termijn van één jaar - Stuiting en schorsing

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatiewetstelsel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatiewetstelsel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

9 februari 2021

P.20.1227.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10

AC nr. ...

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER

PROBATIEUITSTEL

Probatieuitstel - Herroeping van het probatieuitstel - Dag waarop de zaak bij het gerecht is aangebracht

De dag waarop de zaak van herroeping van het probatieuitstel wegens niet-naleving van opgelegde voorwaarden bij het bevoegde gerecht is aangebracht is niet de dag van de betekening van de dagvaarding strekkende tot herroeping van het probatieuitstel, maar wel de dag waarop het bevoegde gerecht voor het eerst kennis neemt van de herroepingsvordering (1); de verjaringstermijn van één jaar is vatbaar voor schorsing en stuiting (2). (1) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402. (2) Cass. 16 juni 2020, AR P.20.0329.N, AC 2020, nr. 402; Cass. 11 juni 2014, AR P.14.0774.F, AC 2014, nr. 419, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op datum in Pas., R.W. 2015-16, 1545; Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1905.N, AC 2010, nr. 310; Cass. 9 mei 2007, AR P.07.0272.F, AC 2007, nr. 237; Cass. 12 april 2005, AR P.05.0249.N, AC 2005, nr. 220; Cass. 7 februari 1978, AC 1978, 674 en de noot A.T. Zie P. HOET, "Vijftig jaar Probatiewet: verleden en toekomst van de individualisering van de bestraffing", in CBR Jaarboek 2013-14, 379 (319-390); T. MOREAU en D. VANDERMEERSCH, *Éléments de droit pénal*, Brugge, Die Keure, 2019, 387-388.

- Art. 14, § 3, tweede zin Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

9 februari 2021

P.20.1227.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.10](#)

AC nr. ...

VERRIJKING ZONDER OORZAAK

- Subsidiair karakter vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking - Vordering in ondergeschikte orde

Het subsidiaire karakter van de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking staat er niet aan in de weg dat een eiser in hoofdorde zijn vordering steunt op het bestaan van een overeenkomst tussen de partijen en in subsidiaire orde op grond van ongerechtvaardigde verrijking in geval hij niet slaagt in zijn bewijslast met betrekking tot de contractuele vordering.

24 februari 2022

C.21.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7](#)

AC nr. ...

- Ontbreken van een rechtsgrond

Een vermogensverschuiving kan ongedaan worden gemaakt wanneer voor zowel de verrijking als de correlatieve verarming iedere rechtsgrond ontbreekt; de verrijking is niet ongerechtvaardigd wanneer zij steunt op de wil van de verarmde voor zover deze ertoe strekte een definitieve vermogensverschuiving tot stand te brengen.

24 februari 2022

C.21.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7](#)

AC nr. ...

- Rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking - Subsidiair karakter

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.21.0018.N, AC 2021, nr. 439 en Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

24 februari 2022

C.21.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7](#)

AC nr. ...

VERWIJZING NA CASSATIE

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Hof van beroep te Brussel - Vernietiging van het eerste arrest dat de devolutieve werking van het hoger beroep aanneemt - Nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat het onderzoek van andere vorderingen wegens hun samenhang naar het hof van beroep te Brussel verwijst - Nietigverklaring van het tweede arrest dat het houden van de verrichtingen van vereffening-verdeling van het huwelijksvermogensstelsel en van de nalatenschap beveelt - Verwijzing naar een ander hof van beroep

De vernietiging van het eerste arrest van het hof van beroep te Brussel leidt tot de nietigverklaring van een arrest van het hof van beroep te Luik dat wegens samenhang het onderzoek van andere vorderingen naar voormeld hof van beroep had verwezen, en van het tweede arrest van dat hof, die het gevolg zijn van het vernietigde arrest; aangezien de vernietiging niet beperkt is tot de zaak waarvan de rechtbank van eerste aanleg moet kennisnemen, wordt de zaak naar een ander hof van beroep verwezen.

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0116.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.3](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Verzoek tot verbetering van een arrest - Verbeterend arrest - Vernietiging - Verwijzing

Aangezien de cassatie in burgerlijke zaken de proceshandelingen die de partijen vóór de vernietigde beslissing hebben verricht, laat voortbestaan en er bijgevolg nog uitspraak moet worden gedaan over de gegrondheid van het verzoek tot verbetering, bestaat grond tot verwijzing van de zaak (1). (1) Cass. 15 oktober 2020, AR F.19.0124.F, AC 2020, nr. 641, met concl. van procureur-generaal HENKES op datum in Pas.; Cass. 19 september 1994, AR S.94.0005.F, AC 1994, nr. 387, met concl. van procureur-generaal LECLERCQ, toen advocaat-generaal, op datum in Pas.; zie Cass. 27 juni 2013, AR C.13.0053.F, AC 2013, nr. 403.

- Art. 1110, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5](#)

AC nr. ...

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

De omstandigheid dat de zaak krachtens artikel 765bis Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot een advies van het parket, waartoe de niet-verzoekende partij behoort, is evenmin van dien aard dat het de geschiktheid van de magistraten om in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid uitspraak te doen, aantast.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

Op grond van het groot aantal magistraten dat het hof van beroep te Brussel telt en van het feit dat de niet-verzoekende partij enkel voor de strafrechtelijke dienst van het parket bij dat hof werkt, kan worden uitgesloten dat er tussen die partij en de overige leden van dat hof nauwe banden bestaan die gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Werkzaam bij de strafrechtelijke dienst van het parket

Op grond van het groot aantal magistraten dat het hof van beroep te Brussel telt en van het feit dat de niet-verzoekende partij enkel voor de strafrechtelijke dienst van het parket bij dat hof werkt, kan worden uitgesloten dat er tussen die partij en de overige leden van dat hof nauwe banden bestaan die gewettigde verdenking kunnen doen ontstaan.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

Het gevoelig karakter van een zaak heeft geen weerslag op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de magistraten die van de zaak moeten kennisnemen.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Gevoelig karakter van een zaak

Het gevoelig karakter van een zaak heeft geen weerslag op de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de magistraten die van de zaak moeten kennisnemen.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking - Gewettigde verdenking - Hof van beroep - Ambt van de niet-verzoekende partij - Substituut-generaal - Mogelijk advies van het parket

De omstandigheid dat de zaak krachtens artikel 765bis Gerechtelijk Wetboek kan leiden tot een advies van het parket, waartoe de niet-verzoekende partij behoort, is evenmin van dien aard dat het de geschiktheid van de magistraten om in alle onafhankelijkheid en onpartijdigheid uitspraak te doen, aantast.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.21.0028.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Afdeling van een rechtbank van eerste aanleg - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden

Er bestaat slechts grond tot onttrekking van de zaak aan een gerecht wegens gewettigde verdenking wanneer de aangevoerde omstandigheden van die aard zijn dat ze twijfel doen ontstaan over de onafhankelijkheid en de onpartijdigheid van alle leden van dat gerecht (1). (1) Cass. 28 mei 2015, AR C.15.0204.F, AC 2015, nr. 352; Cass. 9 januari 2015, AR C.14.0586.N, AC 2015, nr. 19.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.21.0183.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.6](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid - Gerecht

Wie de onttrekking vordert, moet partij zijn in het geding en de rechter moet hiervan hebben kennisgenomen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.21.0191.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Onttrekking - Gewettigde verdenking - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Hoedanigheid van een partij in een geding - Faillissement - Betwiste verklaring van schuldvordering

Zelfs als de verklaring van schuldvordering wordt betwist, verleent deze aan degene die ze heeft gedaan niet de hoedanigheid van partij in een geding die het voorwerp kan uitmaken van een vordering tot verwijzing, zolang hij door de curator niet werd opgeroepen voor de rechtbank met het oog op het onderzoek van de betwisting (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 418.

- Art. 650 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.21.0191.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.7](#)

AC nr. ...

VERZEKERING

LANDVERZEKERING

Landverzekering - Onderhandelingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming

De besprekingen tussen de benadeelde en de verzekeringsonderneming naar aanleiding van het verzoek om bijstand vormen onderhandelingen, tenzij de benadeelde uit de verklaringen van de verzekeringsonderneming moet afleiden dat ze elke regeling van het schadegeval uitsluit.

- Art. 8bis, § 5, al. 4 Wet 30 juli 1979 betreffende de radioberichtgeving

7 januari 2021

C.20.0306.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210107.1F.6](#)

AC nr. ...

WAM-VERZEKERING

WAM- verzekering - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2021

C.18.0606.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1](#)

AC nr. ...

WAM- verzekering - Verkeersongeval - Betrokkenheid van meerdere voertuigen - Onmogelijkheid om te bepalen welk voertuig het ongeval heeft veroorzaakt - Vergoeding van de benadeelde - Eigenaar van een van de voertuigen

Uit artikel 19bis-11, § 2, WAM volgt niet dat de eigenaar van een van de bij het ongeval betrokken voertuigen enkel als benadeelde kan worden vergoed als hij aantoonde dat de bestuurder van dat voertuig niet aansprakelijk is voor het ongeval (1). (1) Zie Cass. 24 november 2016, AR C.15.0517.F, AC 2016, nr. 673; Cass. 26 april 2018, AR C.17.0578.N, AC 2018, nr. 273.

- Art. 19bis-11, § 2 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

7 juni 2021

C.20.0245.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.1](#)

AC nr. ...

WAM- verzekering - Artikel 29bis, § 1 WAM 1989 - Betrokken motorrijtuig

Een motorrijtuig is betrokken in de zin van artikel 29bis, §1 W.A.M.-wet wanneer het enige rol heeft gespeeld in het verkeersongeval; dit is wanneer het zonder hiervoor een noodzakelijk element te zijn geweest een invloed heeft gehad op het verkeersongeval; hiervoor is niet vereist dat er een oorzakelijk verband bestaat tussen de aanwezigheid van het motorrijtuig en het ontstaan van het ongeval (1). (1) Cass. 13 juni 2014, AR C.13.0184.F, AC 2014, nr. 427, met concl. van advocaat-generaal Th. WERQUIN op datum in Pas.; Cass. 28 april 2011, AR C.10.0492.F, AC 2011, nr. 286; Cass. 3 oktober 2008, AR C.07.0130.N, AC 2008, nr. 524.

- Art. 29bis, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

27 januari 2022

C.21.0212.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220127.1N.5](#)

AC nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN

BURGERLIJKE ZAKEN

Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot verbetering van een arrest - Vergissing bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule

De vergissing die wordt begaan bij de uitwerking of de keuze van een wiskundige formule die de functie ervan wijzigt, namelijk het omzetten in cijfers van de feitelijke en de juridische gegevens waarop de rechter zijn beslissing over een vordering tot betaling van geldsommen baseert, vormt geen kennelijke rekenfout of verschrijving in de zin van artikel 794, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, zelfs al zijn de uitkomsten van de rekenkundige bewerkingen die deze formule oplevert, wel juist (1). (1) Zie Cass. 20 februari 2002, AR P.01.0969.F-P.01.1356.F, AC 2002, nr. 121.

- Art. 794, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

28 januari 2021

C.20.0303.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210128.1F.5](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Uitlegging van een akte - Omschrijving van het beroepen vonnis - Bevoegdheid van de rechter

De uitlegging die de rechter van een akte geeft, is onaantastbaar, mits ze niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan; hieruit volgt dat de appelrechter beoordeelt of het beroepen vonnis uitspraak doet over een geschilpunt, voor zover zijn uitlegging van dat vonnis niet onverenigbaar is met de bewoordingen ervan.

- Artt. 1319, 1320 en 1322 Oud Burgerlijk Wetboek

25 maart 2021

C.20.0413.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.6](#)

AC nr. ...

Burgerlijke zaken - Algemeen - Huwelijk - Buitenlandse authentieke akte - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Kennisgeving van de beschikking - Termijn - Aanvang - Vermeldingen

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 792 Gerechtelijk Wetboek zijn niet van toepassing op de kennisgeving bij gerechtsbrief van een beschikking gewezen op een vordering tot betwisting van de weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte van een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 23, § 3 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Artt. 792, tweede en derde lid, 1030, eerste lid, en 1031 Gerechtelijk Wetboek

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

VOORLOPIGE HECHTENIS

HANDHAVING

Handhaving - Regeling van rechtsgebied - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Vernietiging van de beschikking tot verwijzing van de raadkamer - Gevolg - Afzonderlijke beschikking tot handhaving van de voorlopige hechtenis heeft geen bestaansreden meer

Wanneer een regeling van rechtsgebied de beschikking van de raadkamer tot verwijzing van de beklaagde naar de correctionele rechtbank vernietigt, heeft de beschikking van dezelfde datum die de voorlopige hechtenis handhaaft, geen bestaansreden meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2021, nr. 95.

- Art. 22 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis
- Artt. 525-540 Wetboek van Strafvordering

3 februari 2021

P.20.1215.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210203.2F.4](#)

AC nr. ...

INVRIJHEIDSTELLING ONDER VOORWAARDEN

Invrijheidstelling onder voorwaarden - Verzoek tot opheffing van een reeds verstreken voorwaarde - Uitwerking van de voorwaarde - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

Indien een inverdenkinggestelde bij toepassing van artikel 35 Voorlopige Hechteniswet in vrijheid wordt gesteld onder de voorwaarde tegen een bepaalde datum een bepaalde handeling te stellen, dan belet het gegeven dat deze voorwaarde niet werd opgeheven of gewijzigd binnen de termijn om die handeling te stellen, het onderzoeksgerecht aan wie wordt gevraagd de voorwaarde alsnog op te heffen of te wijzigen geenszins om van die vordering kennis te nemen; de voorwaarde, voor zover de geldigheidsduur ervan tijdig werd verlengd, blijft immers, ook als de erin opgelegde handeling door de inverdenkinggestelde niet is verricht, bestaan en behoudt haar uitwerking (1). (1) Eiser heeft op 6 januari 2021 bij de raadkamer een verzoekschrift ingediend tot opheffing van zes voorwaarden die hem werden opgelegd op 27 oktober 2020, voor een periode van drie maanden, in het kader van een gerechtelijk onderzoek wegens mensenhandel en inbreuken op het Sociaal Strafwetboek. De onderzoeksrechter had eiser in vrijheid gesteld mits naleving van zes voorwaarden, waarvan de eerste twee voorwaarden (over regularisatie van sociale verplichtingen) op een specifieke datum moesten vervuld zijn (op verschillende data begin november 2020). Eiser voerde in beroepsconclusie onder meer aan dat hij de eerste twee opgelegde voorwaarden onmogelijk kon naleven, om reden dat hij voor bepaalde vennootschappen geen beslissing kon nemen. Het bestreden arrest stelde dat eiser alleen de opheffing, wijziging of vrijstelling van vrijheid onder voorwaarden kon vragen binnen de termijn die was gesteld voor de naleving ervan. Bij niet-naleving van die verstreken voorwaarden dient de onderzoeksrechter volgens het arrest het gevolg te bepalen, overeenkomstig artikel 38 Wet Voorlopige Hechtenis. Ook de overige vier voorwaarden konden volgens het arrest niet meer worden opgeheven, omdat ze onlosmakelijk samenhangen met de eerste twee voorwaarden. Artikel 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis bepaalt dat de onderzoeksrechter 'in de loop van het gerechtelijk onderzoek' één of meer nieuwe voorwaarden kan opleggen of reeds opgelegde voorwaarden geheel of gedeeltelijk kan opheffen, wijzigen of verlengen, of ervan vrijstelling kan verlenen (M. FRANCHIMONT, A. MASSET en A. JACOBS, *Manuel de procédure pénale*, Brussel, Larcier, 2012, 729; Ph. DAENINCK, "Praktische gids voorlopige hechtenis", Kluwer, 2020, 121; M. DECRAMER, "Vrijheid onder voorwaarden", in *Handboek voor de advocaat-stagiair 2019-20*, Kluwer, 2020, 62-64). Bovendien kan de verdachte opheffing, vrijstelling of wijziging van nog geldende voorwaarden vragen bij verzoekschrift aan de raadkamer (art. 36, §1, vierde lid, Wet Voorlopige Hechtenis) of, zonder enig rechtsmiddel, aan de onderzoeksrechter. De wet bepaalt niet dat op het moment van zijn verzoekschrift de verdachte nog in staat moet zijn aan de opgelegde voorwaarde(n) te voldoen. De vaststelling dat een opgelegde voorwaarde is miskend, tijdens de maximale termijn van drie maanden (verlengbaar), kan voor de onderzoeksrechter of het onderzoeksgerecht een reden zijn om een aanhoudingsbevel uit te vaardigen (art. 38, §2 Voorlopige Hechteniswet, zie S. SNACKEN, "La liberté sous conditions", in *La détention préventive* (ed. B. DEJEMEPPE), Brussel, Larcier, 1992, 38; S. DE MOOR, "De vrijheid onder voorwaarden", in *De voorlopige hechtenis*, (ed. B. DEJEMEPPE en D. MERCKX), Diegem, Kluwer, 2000, 275; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, *Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen*, Gompel Svacina, 2019, 1235; Ph. DAENINCK, *Praktische gids voorlopige hechtenis*, Kluwer, 2020, 123; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brugge, Die Keure, 2021, 1142) of om de voorwaarde te evalueren, in die zin dat de maatregel in de loop van het gerechtelijk onderzoek wordt opgeheven, aangepast of dat daarvan vrijstelling wordt verleend, overeenkomstig art. 36, §1 Wet Voorlopige Hechtenis (In die zin R. VERSTRAETEN, *Handboek strafvordering*, Maklu, 2012, 647). Deze herzieningsbevoegdheid van een reeds verstreken voorwaarde, binnen de

geldigheidsduur van andere na te leven voorwaarden, wordt in het arrest verduidelijkt.
(BDS)

- Artt. 35 en 36, § 1 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

9 februari 2021

P.21.0151.N

ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.14

AC nr. ...

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN

HYPOTHEKEN

Hypotheken - Hypotheekbewaarder - Recht op loon - Te verrichten hypothecaire formaliteiten - Aanbieding van de titels aan een bewaarder - Vermelding in het register van de neergelegde titels - Vervulling van de vereiste formaliteit door een andere bewaarder

Het opeisbare loon voor de uitvoering van de handelingen van de hypothecaire bekendmaking, die vóór het verrichten van die handelingen door een voldoende hoge provisie moet worden gedekt, komt toe aan de hypotheekbewaarder die de registers van de neergelegde titels heeft gehouden waarin de aanbiedingen zijn aangetekend van de titels waarvan de inschrijving of de overschrijving wordt gevorderd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2021, nr. 126.

- Artt. 1 en 7, eerste lid KB 18 september 1962 tot vaststelling van de lonen der hypotheekbewaarders
- Artt. 123, 124, 1°, en 126 Burgerlijk Wetboek - Boek III - Titel XVIII: Voorrechten en hypotheken. -
Hypotheekwet

18 februari 2021

C.19.0606.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.6](#)

AC nr. ...

VORDERING IN RECHTE

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Schuldeiser - Vordering in rechte - Hoedanigheid - Ontvankelijkheid

Hoewel het onderzoek van het bestaan en de omvang van de schade verband houdt met de gegrondheid van de rechtsvordering, bepaalt de beoordeling van het individueel karakter van die schade of de schuldenaar de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden, en houdt die beoordeling bijgevolg verband met de ontvankelijkheid van de rechtsvordering (1). (1) Zie Cass.17 januari 2008, AR F.06.0079.N, AC 2008, nr. 33.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator - Hoedanigheid - Gemeenschappelijke rechten van alle schuldeisers

De gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers zijn de rechten die voortvloeien uit de schade ten gevolge van eender wiens fout waardoor het passief van het faillissement wordt verzaamd of het actief wordt verminderd; wegens de schade die aldus wordt toegebracht aan de boedel van goederen en rechten die de gemeenschappelijke waarborg van de schuldeisers vormen, is die fout voor die schuldeisers de oorzaak van een collectieve schade en tast ze de rechten aan die zij, gelet op de aard van de rechten, gezamenlijk uitoefenen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Met een bijzondere zekerheid bezwaard goed - Vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking ervan aan het actief van het faillissement - Rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement - Onderwerp - Persoon met de hoedanigheid om in rechte op te treden

De vordering tot niet-tegenstelbaarverklaring van de akte die leidt tot de onttrekking van een met een bijzondere zekerheid bezwaard goed of de rechtsvordering tot herstel van de aantasting voortvloeiend uit het ontbreken van een dergelijk goed in het actief van het faillissement, strekt niet tot de vergoeding van een eigen schade van de bevoorrechte schuldeiser maar van een schade die aan de boedel van goederen is toegebracht; enkel de curator heeft bijgevolg de hoedanigheid om die vordering in te stellen (1). (1) Faillissementswet, vóór de wijziging ervan door de wet van 11 augustus 2017.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

- Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator -

Hoedanigheid - Schuldeiser - Hoedanigheid

Enkel de curator heeft de hoedanigheid om namens de boedel in rechte op te treden en de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit te oefenen; hieruit volgt dat een schuldenaar enkel de hoedanigheid heeft om in rechte op te treden als hij zich kan beroepen op individuele schade (1). (1) Zie Cass. 2 oktober 2014, AR C.13.0288.F, AC 2014, nr. 570, met concl. OM op datum in Pas.

- Artt. 16 tot 20, 26, 40, 49, 51, 57, 75 en 99 Wet 8 augustus 1997
- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

25 maart 2021

C.19.0021.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210325.1F.8](#)

AC nr. ...

- Burgerlijke staat - Buitenlandse authentieke akte - Huwelijk - Weigering van de ambtenaar van de burgerlijke stand om de akte over te schrijven - Beroep - Wijze van instelling - Procedure

De vordering van een echtgenoot die opkomt tegen de weigering, gegrond op artikel 146bis Oud Burgerlijk Wetboek, van de ambtenaar van de burgerlijke stand om een in het buitenland voltrokken huwelijk over te schrijven, moet worden ingesteld door een eenzijdig verzoekschrift en worden behandeld volgens de daarvoor bepaalde procedure (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 146bis Oud Burgerlijk Wetboek
- Artt. 23, § 3, 27, § 1, eerste en vierde lid, en 31, § 1, eerste lid Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

7 juni 2021

C.20.0237.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210607.3F.3](#)

AC nr. ...

- Bevel tot staking - Omschrijving - Taak van de rechter

Het bevel tot staking moet de handeling waaraan het een einde wenst te stellen, op duidelijke wijze omschrijven en alle kenmerkende gegevens vermelden, zodat er bij de verweerder geen redelijke twijfel kan ontstaan over de draagwijdte van het bevel (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. XVII.1, eerste lid Wetboek 28 februari 2013 van economisch recht

7 oktober 2021

C.19.0356.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211007.1N.1](#)

AC nr. ...

- Rechtsvordering - Belang - Begrip

Een vordering in rechte is niet ontvankelijk indien de eiser geen persoonlijk en rechtstreeks belang heeft om ze in te stellen; tenzij de wet anders bepaalt, kan een procespartij bijgevolg enkel optreden tot vrijwaring van een eigen belang (1) (2). (1) Artikel 17 Gerechtelijk Wetboek zoals van toepassing vóór de wijziging door de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie. (2) Cass. 4 april 2005, AR C.04.0336.F-C.04.0351.F, AC 2005, nr. 194.

- Artt. 17 en 18 Gerechtelijk Wetboek

7 februari 2022

C.21.0164.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220207.3N.11](#)

AC nr. ...

- Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit ongerechtvaardigde verrijking - Subsidiair karakter

Het subsidiaire karakter van de rechtsvordering wegens ongerechtvaardigde verrijking belet dat de vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere rechtsvordering beschikte, die hij heeft laten teloorgaan; de vordering wegens ongerechtvaardigde verrijking kan dus niet worden ingewilligd wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande rechtsvordering te omzeilen (1). (1) Cass. 14 juni 2021, AR C.21.0018.N, AC 2021, nr. 439 en Cass. 9 juni 2017, AR C.16.0382.N, AC 2017, nr. 379.

24 februari 2022

C.21.0408.N

[ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220224.1N.7](#)

AC nr. ...

VREEMDELINGEN

**- Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht -
Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Verplichting om op korte termijn
uitspraak te doen**

De verplichting die de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet aan de onderzoeksgerechten opleggen, bestaat erin dat ze binnen de zeer korte, in die artikelen bepaalde termijnen moeten nagaan of de maatregelen van vrijheidsberoving en verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet en de vreemdeling wordt in vrijheid gesteld indien dat wettigheidstoezicht niet binnen de voorgeschreven termijn werd verricht; die verplichting om op korte termijn uitspraak te doen, wordt niet nagekomen door een arrest dat die verplichting opschort.

- Artt. 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

6 januari 2021

P.20.1246.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

**- Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Termijn -
Verlenging**

Krachtens artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn mag de bewaring van een vreemdeling tegen wie een verwijderingsprocedure is ingeleid, ten hoogste worden verlengd met nog eens twaalf maanden, indien die procedure meer tijd vergt omdat de betrokkene niet meewerkt of de nodige documentatie uit derde landen op zich laat wachten.

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

6 januari 2021

P.20.1246.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

**- Terugkeerrichtlijn - Verwijderingsprocedure - Vasthoudingsmaatregel - Nieuwe
dwangmaatregel om de verwijdering te verzekeren - Rechtmatigheid**

Artikel 15.6 Terugkeerrichtlijn heeft niet tot gevolg dat de overtreding van het bevel om het grondgebied te verlaten door de vreemdeling rechtmatig wordt, aangezien die overtreding een wanbedrijf vormt dat strafbaar is met de straffen bepaald in artikel 75 Vreemdelingenwet; bijgevolg verbiedt artikel 15.6 het de lidstaten niet om een nieuwe dwangmaatregel te treffen om de verwijdering te verzekeren van een vreemdeling wiens voortgezet illegaal verblijf een dergelijke maatregel vereist, en die zijn repatriëring verhindert (1). (1) Cass. 11 december 2019, AR P.19.1157.F, AC 2019, nr. 661.

- Art. 15.6 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven

6 januari 2021

P.20.1246.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210106.2F.11](#)

AC nr. ...

WEGEN

- Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de onverjaarbaarheid door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

27 mei 2021

C.20.0019.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)

AC nr. ...

WEGVERKEER

WEGVERKEERSREGLEMENT VAN 01-12-1975

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 6 - Artikel 6.2 - Toepassingsvoorwaarde

Artikel 6.2. Wegverkeersreglement veronderstelt dat de op de plaats van het ongeval toepasselijke verkeerstekens en verkeersregels tegenstrijdig zijn, in welk geval de eerste voorrang krijgen op de tweede (1). (1) Cass. 8 november 2016, AR P.15.0444.F, AC 2016, nr. 627.

- Art. 6.2 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

24 februari 2021

P.20.1131.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210224.2F.4](#)

AC nr. ...

Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Artikel 12.3.1 - Verplichting voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt

De verplichting om voorrang te verlenen aan de bestuurder die van rechts komt, behalve indien deze bestuurder op een rotonde rijdt of uit een verboden rijrichting komt, heeft een algemene strekking en houdt geen verband met de inachtneming van de verkeersregels door de andere weggebruikers, op voorwaarde evenwel dat hun komst niet onvoorzienbaar is (1); de rechter kan aldus de voorrangsplichtige bestuurder enkel van alle aansprakelijkheid ontslaan door vast te stellen dat de gedragingen van de voorrangsgerechtigde bestuurder de voorrangsplichtige in zijn gerechtvaardigde verwachtingen hebben bedrogen en voor hem een onoverkomelijke dwaling hebben veroorzaakt. (1) Cass. 25 juni 2008, AR P.08.0477.F, AC 2008, nr. 397.

- Art. 12.3.1, eerste lid KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer en het gebruik van de openbare weg

- Artt. 1382 en 1383 Oud Burgerlijk Wetboek

9 februari 2021

P.20.1254.N

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210209.2N.4](#)

AC nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN

WERKING IN DE TIJD EN IN DE RUIMTE

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wegen - Buurtwegen - Artikel 12, Wet 10 april 1841 - Onverjaarbaarheid zolang ze tot het openbaar gebruik dienen - Opheffing van de bevrijdende verjaring door het decreet van het Waals Gewest van 3 juni 2011, in werking getreden op 1 september 2012 - Opheffing van de wet van 10 april 1841 door het decreet van 6 februari 2014, in werking getreden op 1 april 2014 - Bevestiging van de opheffing van de bevrijdende verjaring - Dagvaarding om te verschijnen bij exploit van 23 november 2015 - Vordering tot opheffing van een buurtweg wegens niet-gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012 - Bevoegdheid van de hoven en rechtbanken

De hoven en rechtbanken nemen kennis van de vordering die ertoe strekt de verjaring van een buurtweg te doen vaststellen bij gebrek aan openbaar gebruik gedurende dertig jaar vóór 1 september 2012.

- Artt. 7, eerste lid, 30, 80 en 93 Decreet betreffende de gemeentewegen
- Artt. 1 en 3 Decreet tot wijziging van de wet van 10 april 1841 op de buurtwegen
- Art. 12 Wet 10 april 1841
- Art. 556, eerste lid Gerechtelijk Wetboek
- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek
- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

27 mei 2021   C.20.0019.F   [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210527.1F.1](#)   AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Incorporatie van een wetsartikel in de overeenkomst - Wetswijziging

De banken die zich voor de nietigverklaring van artikel 15, § 1, eerste lid, 1° van het KB van 22 mei 2014 hebben borg gesteld voor een vervoeronderneming, blijven er contractueel toe gehouden de in deze bepaling bedoelde schuldvorderingen te waarborgen.

- Art. 15, § 1, eerste lid KB 22 mei 2014 betreffende het goederenvervoer over de weg

2 september 2021   C.21.0013.N   [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210902.1N.5](#)   AC nr. ...

Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Belastingwet - Antimisbruikbepaling - Niet-terugwerkende kracht

De wetgever kan een uitzondering maken op artikel 2 Oud Burgerlijk Wetboek en het algemeen rechtsbeginsel van de niet-terugwerkende kracht van een wet; met betrekking tot de werking in de tijd van artikel 344, § 1, WIB92 voert artikel 169 Programmawet (I) van 29 maart 2012 zulke uitzondering in (1). (1) Zie concl. OM.

- Art. 2 Oud Burgerlijk Wetboek

25 november 2021   F.20.0058.N   [ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211125.1N.4](#)   AC nr. ...

WETTIGHEID VAN BESLUITEN EN VERORDENINGEN

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid

De aanhef van een verordenende bepaling waarvan het ontwerp niet werd onderworpen aan het advies van de Raad van State, moet de hoogdringendheid verklaren, die moet voortvloeien uit precieze en relevante omstandigheden en zich niet mag beperken tot louter abstracte en algemene standaardformules (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Beoordeling - Bevoegdheid

In de regel komt het aan de ministers toe om, onder voorbehoud van hun politieke verantwoordelijkheid, te oordelen of de hoogdringendheid voorhanden is die hen ontslaat van de verplichting om de tekst van ontwerpen van reglementaire besluiten te onderwerpen aan het advies van de afdeling wetgeving van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Wettigheid van besluiten en verordeningen - KB 20 juni 1994 - Personeel van de openbare brandweerdiensten - Toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Voorwaarde - Hoogdringendheid - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid

De aanhef van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 beroept zich op de hoogdringendheid om het intersectorieel akkoord voor sociale programmatie voor de jaren 1991-1994 uit te voeren en op de beslissing van de ministerraad van 19 juni 1992 om de statuten van de veiligheidsdiensten te harmoniseren, inzonderheid de bepalingen betreffende de toekenning van een toelage voor nachtwerk en werk op zaterdagen en zondagen; aangezien deze meerdere jaren aan het koninklijk besluit voorafgaan, kunnen die passages uit de aanhef van het koninklijk besluit de bijzondere omstandigheden niet verklaren die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maakten dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, namelijk het inwinnen van het advies van de Raad van State, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 20 juni 1994 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Wettigheid van besluiten en verordeningen - KB 3 juni 1999 - Gemeentelijke brandweerdiensten - Statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten - Vaststelling van het minimumuurloon - Vrijstelling van advies van de Raad van State - Motivering van de hoogdringendheid - Toezicht door de hoven en rechtbanken - Miskenning van het wettelijk begrip hoogdringendheid - Gevolg

De aanhef van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot wijziging van het koninklijk besluit van 6 mei 1971 tot vaststelling van de modellen van gemeentelijke reglementen betreffende de organisatie van de gemeentelijke brandweerdiensten motiveert de hoogdringendheid van die wijziging door de noodzaak om onmiddellijk bepalingen betreffende het statuut van de vrijwillige agenten van de brandweerdiensten te nemen om de veiligheid waarop deze agenten recht hebben in het kader van hun opdrachten te waarborgen en, inzonderheid, om redenen van gelijkheid onverwijld een minimumuurloon vast te stellen; die overwegingen verklaren de bijzondere omstandigheden niet die de goedkeuring van de voorgenomen maatregelen zodanig spoedeisend maken dat de Raad van State niet binnen een termijn van drie dagen kan worden geraadpleegd; de niet-inachtneming van die substantiële vormvereiste, zonder verantwoording van de aangevoerde hoogdringendheid, heeft de onwettigheid van het koninklijk besluit van 3 juni 1999 tot gevolg (1). (1) Zie concl. OM, ECLI:BE:CASS:2015:CONC.20150518.3F.7.

- Art. 3, § 1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 mei 2015

S.13.0134.F

[ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150518.3F.7](#)

AC nr. ...

Wettigheid van besluiten en verordeningen - Grondwet - Artikel 159 - Niet-betaling van de premie - Afgifte door de verzekeraar van het verzekeringsbewijs, de zogenaamde "groene kaart" - Uitwerking - Afstand van het recht om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen - Wettigheid van artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991

Noch artikel 7 noch enig ander artikel WAM wijkt af van het recht dat artikel 14 Wet Landverzekeringsovereenkomst aan de verzekeraar toekent om de dekking te schorsen en de overeenkomst op te zeggen wegens niet-betaling van de premie; hieruit volgt dat artikel 5, derde lid, van het koninklijk besluit van 13 februari 1991, dat van dat recht afwijkt zonder daartoe door een bijzondere wet gerechtigd te zijn, onwettig is (1). (1) Art. 5, derde lid, KB van 13 februari 1991, vóór de wijziging ervan door het KB van 22 december 2017.

- Art. 5, derde lid KB 13 februari 1991 houdende de inwerkingtreding en uitvoering van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Art. 7 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen
- Artt. 2 en 14 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

18 februari 2021

C.18.0606.F

[ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210218.1F.1](#)

AC nr. ...